

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
ІНСТИТУТ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА
КАФЕДРА ХОРЕОГРАФІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
Людмила СТЕПАНЕНКО
«31» серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА РОБОТИ З ХОРЕОГРАФІЧНИМ КОЛЕКТИВОМ
для здобувачів вищої освіти

Галузь знань	<u>02 «Культура і мистецтво»</u>
Спеціальність	<u>024 «Хореографія»</u>
Освітній рівень	<u>перший (бакалаврський)</u>
Освітня програма	<u>«Класична хореографія»</u>
Спеціалізація	<u>(за наявності)</u>
Вид дисципліни	<u>обов'язкова</u>

Форма навчання	<u>денна, заочна</u>
Навчальний рік	<u>2022/2023</u>
Кількість кредитів ECTS	<u>4/120</u>
Мова викладання, навчання й оцінювання	<u>українська</u>
Форма підсумкового контролю	<u>екзамен</u>

Викладачі: Шалапа Світлана Віталіївна

Пролонгація за рішенням науково-методичної ради НАКККіМ

Розробник:

ШАЛАПА Світлана Віталіївна, доцент кафедри хореографії, майстер спорту.

ПОГОДЖЕНО:

Директор інституту сучасного
мистецтва

Михайло КУЛИНЯК

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Завідувач кафедри хореографії

Мирослав ВАНТУХ

Протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.   Протокол № 1 від «25» серпня 2022 р.

Погоджено з гарантом освітньої програми «Класична хореографія»

Гарант освітньої програми Вікторія ШУМІЛОВА

«29» серпня 2022 р.

Схвалено науково-методичною радою Академії

Протокол від «30» серпня 2022 р. № 5

Голова науково-методичної ради Людмила СТЕПАНЕНКО

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація (опис) навчальної дисципліни(у т. ч. міждисциплінарні зв'язки).

Навчальна дисципліна «Методика роботи з хореографічним колективом», є складовою частиною програмної підготовки освітнього рівня (перший) бакалаврський та викладається на 4 курсі (VII семестр). Міждисциплінарні зв'язки з «Історія хореографії», «Методика виконання класичного танцю», «Методика виконання народно-сценічного танцю», «Методика виконання сучасного танцю», «Синтезовані форми сучасного танцю», «Тренаж» та іншими, забезпечуючи систему хореографічної освіти новітніми методиками, яких потребує сучасне мистецтво танцю.

Робоча програма зазначеної навчальної дисципліни забезпечена підручником «Методика роботи в хореографічному колективі» Шалапа С.В., Корисько Н.М., в якому викладено програмний матеріал що, розкриває теоретичні й методичні основи фахової підготовки балетмейстера, керівника хореографічного колективу. Зазначений підручник рекомендовано до друку вченою радою Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (протокол № 1 від 24.02.2015) та Державним методичним центром навчальних закладів культури і мистецтв України (протокол № 3 від 12.02.2015).

Також робоча програма забезпечена методичними рекомендаціями «Методика роботи в хореографічному колективі» Шалапа С.В., до семінарських занять і самостійної роботи студентів освітнього рівня «Бакалавр». Семінарські заняття мають формувати у здобувачів вищої освіти навчально-творчі й організаційно-управлінські навички. Підготовка до семінарських занять має бути здійснена за завданнями зазначених методичних рекомендацій, відповідно тем підручника «Методика роботи в хореографічному колективі» Шалапа С.В., Корисько Н.М. Самостійна робота є обов'язковою частиною навчального процесу здобувача вищої освіти для підготовки до наступного заняття, майбутньої фахової діяльності взагалі. Передбачається самостійне опрацювання основних та додаткових джерел (література, DVD і інше) за темою семінарського заняття.

2. Мета дисципліни – надати здобувачам вищої освіти достатній навчально-методичний матеріал, забезпечити процес його опанування і на цій основі напрацювати необхідні вміння та навички, що є базисом формування високопрофесійних здібностей майбутнього фахівця на царині мистецтва танцю. Мета дисципліни спрямована на формування професійних компетентностей майбутнього фахівця, зокрема значущих для його майбутньої професійної діяльності, особистих якостей та знань, умінь і навичок, які потрібні для виконання ним функціональних обов'язків за обраною спеціальністю.

3. Завдання:

- опанувати дидактично-методичні основи педагогічної діяльності з предмету «Методика роботи з хореографічним колективом»;
- ознайомити із джерелами хореографічно-методичного досвіду провідних майстрів хореографії та сформувати вміння використовувати його практично;
- навчити майбутніх керівників методичним основам створення та подальшим засадам діяльності дитячого хореографічного колективу;
- навчити розподіляти майбутню фахову діяльність за такими розділами: організаційна, навчально-виховна, постановочна робота;
- ознайомити з документами законодавчої бази хореографічної освіти, навчити складати документацію планування та обліку освітнього процесу;
- сформувати вміння користуватись отриманими знаннями, набутими вміннями та навичками в професійній діяльності;
- сприяти розвитку творчого потенціалу при вдосконаленні знань за обраним фахом.

4. Компетентності, яких набуває здобувач при вивченні дисципліни відповідно до освітньої програми:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку і ведення здорового способу життя.

ЗК5. Навички здійснення безпечної діяльності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК4. Здатність оперувати професійною термінологією у сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).

СК6. Здатність використовувати і розробляти сучасні інноваційні та освітні технології в галузі культури і мистецтва.

СК7. Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань і вирішення проблем у сфері професійної діяльності.

СК8. Здатність сприймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення й інтегрування в актуальний контекст із врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини.

СК9. Здатність збирати, обробляти, аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення хореографічної композиції.

СК10. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології (відео-, TV-, цифрове, медіа- мистецтва тощо) в процесі створення мистецького проекту, його реалізації та презентації.

СК11. Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, творчо співпрацювати з учасниками творчого процесу.

СК12. Здатність використовувати принципи, методи та засоби педагогіки, сучасні методики організації та реалізації освітнього процесу, аналізувати його перебіг і результати в початкових, профільних, фахових закладах освіти.

СК14. Здатність забезпечувати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, застосовувати їх як виражальний засіб.

СК15. Здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності, підпорядковуючи їх завданням хореографічного проекту.

СК16. Здатність дотримуватись толерантності в міжособистісних стосунках, етичних і добродійних взаємовідносин у сфері виробничої діяльності.

СК17. Здатність враховувати економічні, організаційні та правові аспекти професійної діяльності.

СК18. Здатність впроваджувати інноваційні ідеї для створення актуальних культурно-мистецьких проектів з урахуванням тенденцій розвитку хореографічного мистецтва в культурних креативних індустріях.

5. Програмні результати навчання:

ПРН2. Розуміти моральні норми і принципи та вміти примножувати культурні, наукові цінності й досягнення суспільства в процесі діяльності.

ПРН5. Аналізувати проблеми безпеки життєдіяльності людини у професійній сфері, мати навички їх попередження, вирішення та надання першої допомоги.

ПРН9. Володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН11. Використовувати інноваційні технології, оптимальні засоби, методики, спрямовані на удосконалення професійної діяльності, підвищення особистісного рівня володіння фахом.

ПРН12. Відшуковувати необхідну інформацію, критично аналізувати і творчо переосмислювати її та застосовувати в процесі виробничої діяльності.

ПРН13. Розуміти і вміти застосовувати на практиці сучасні стратегії збереження та примноження культурної спадщини у сфері хореографічного мистецтва.

ПРН14. Володіти принципами створення хореографічного твору, реалізуючи практичне втілення творчого задуму відповідно до особистісних якостей автора.

ПРН15. Мати навички використання традиційних та інноваційних методик викладання фахових дисциплін.

ПРН16. Аналізувати і оцінювати результати педагогічної, асистентсько-балетмейстерської, виконавської, організаційної діяльності.

ПРН17. Мати навички викладання фахових дисциплін, створення необхідного методичного забезпечення і підтримки навчання здобувачів освіти.

ПРН19. Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу.

ПРН20. Вдосконалювати виконавські навички та прийоми в процесі підготовки та участі у фестивалях і конкурсах.

ПРН21. Розвивати комунікативні навички, креативну та позитивну атмосферу в колективі.

ПРН22. Мати навички управління мистецькими проектами, зокрема, здійснювати оцінки собівартості мистецького проекту, визначати потрібні ресурси, планувати основні види робіт.

ПРН23. Виявляти, генерувати і впроваджувати креативні ідеї в професійній діяльності.

Програма навчальної дисципліни складається з чотирьох модулів:

1. Теоретичні концепції хореографічної освіти.
2. Основні розділи роботи в хореографічному колективі.
3. Специфіка роботи в дитячому хореографічному колективі.
4. Креативні практики організації фестивалів-конкурсів, концертів хореографічного мистецтва.

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(для денної та заочної форм навчання)

№ з/п	Назва розділу і теми	кількість годин						
		денна форма						
		усього	у тому числі					
л	с		п	лаб	інд	м.к.	с.р.	
МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ								
1.1.	<i>Тема 1.</i> Мета і завдання хореографічної освіти <i>Тема 2.</i> Цілі та завдання курсу	8	2	2				4
1.2.	<i>Тема 3.</i> Специфіка викладання фахових дисциплін у навчальному закладі мистецького спрямування <i>Тема 4.</i> Класифікація танцювальних колективів за видами та формами	10	2	2				6
1.3.	<i>Тема 5.</i> Методика навчання хореографічним рухам за основними дидактичними принципами педагогіки <i>Тема 6.</i> Значення педагогічного досвіду майстрів класичного, народно-сценічного, бального, сучасного танців і майстрів хореографії в роботі з дітьми	10	2	2				6
	Модульний контроль	2					2	
	Разом за модуль 1	30	6	6			2	16
МОДУЛЬ 2. ОСНОВНІ РОЗДІЛИ РОБОТИ В ХОРЕОГРАФІЧНОМУ КОЛЕКТИВІ								
2.1.	<i>Тема 7.</i> Основні розділи (види) роботи в хореографічному колективі, планування роботи. <i>Тема 8.</i> Організаційна робота в хореографічному колективі.	8	2	2				4
2.2.	<i>Тема 9.</i> Навчальна робота в хореографічному колективі. Хореографічна пам'ять, її види. <i>Тема 10.</i> Методичні принципи побудови уроку з фахових дисциплін. Значення <i>exercise</i> . <i>Тема 11.</i> Методичні вимоги до побудови комбінацій тренажу з фахових дисциплін.	10	2	2				6
2.3.	<i>Тема 12.</i> Постановочна робота в хореографічному колективі. Робота над репертуаром. <i>Тема 13.</i> Керівник хореографічного колективу як балетмейстер. Види його діяльності	10	2	2				6
	Модульний контроль	2					2	
	Разом за 2 модуль	30	6	6			2	16

МОДУЛЬ 3. СПЕЦИФІКА РОБОТИ В ДИТЯЧОМУ ХОРЕОГРАФІЧНОМУ КОЛЕКТИВІ								
3.1.	<i>Тема 14.</i> Збереження фольклорно-етнографічного хореографічного матеріалу.	8	2	2				4
3.2.	<i>Тема 15.</i> Організація фестивалів, конкурсів хореографічного мистецтва. <i>Тема 16.</i> Значення гри для формування особистості дитини засобами хореографії.	8	2	2				4
3.3.	<i>Тема 17.</i> Значення казки у виховному процесі дітей різних вікових груп засобами хореографії. <i>Тема 18.</i> Музика та її значення в естетичному вихованні дитини.	6	2	2				2
3.4.	<i>Тема 19.</i> Значення хореографічного мистецтва у виховному процесі молодого покоління. <i>Тема 20.</i> Специфіка роботи в ДХК.	6	2	2				2
	Модульний контроль	2					2	
	Разом за 3 модуль	30	8	8			2	12
МОДУЛЬ 4. КРЕАТИВНІ ПРАКТИКИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФЕСТИВАЛІВ-КОНКУРСІВ, КОНЦЕРТІВ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА								
4.1.	<i>Тема 21.</i> Основні вимоги відбору для занять у ДХК. <i>Тема 22.</i> Методика навчально-виховної роботи в ДХК.	8	2	2				4
4.2.	<i>Тема 23.</i> Методика проведення хореографічних занять з дітьми певної вікової категорії. <i>Тема 24.</i> Урок – основна форма навчального процесу ДХК.	8	2	2				4
4.3.	<i>Тема 25.</i> Постановочна робота в ДХК. <i>Тема 26.</i> Формування репертуару ДХК.	6	2	2				2
4.4.	<i>Тема 27.</i> Специфіка організації фестивалів-конкурсів, концертів хореографічного мистецтва для дитячих колективів.	6	2	2				2
	Модульний контроль	2					2	
	Разом за 4 модуль	30	8	8			2	12
	Разом з дисципліни	120	28	28			8	56

(для заочної форми навчання)

№ з/п	Назва розділу і теми	кількість годин							
		заочна форма							
		усього	у тому числі						с.р.
л	с		п	лаб	інд	м.к.			
МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ									
1.1.	<i>Тема 1.</i> Мета і завдання хореографічної освіти <i>Тема 2.</i> Цілі та завдання курсу	6							6
1.2.	<i>Тема 3.</i> Специфіка викладання фахових дисциплін у навчальному закладі мистецького спрямування <i>Тема 4.</i> Класифікація танцювальних колективів за видами та формами	10							10
1.3.	<i>Тема 5.</i> Методика навчання хореографічним рухам за основними дидактичними принципами педагогіки <i>Тема 6.</i> Значення педагогічного досвіду майстрів класичного, народно-сценічного, бального, сучасного танців і майстрів хореографії в роботі з дітьми	14	2	2					10
	Разом за модуль 1	30	2	2					26
МОДУЛЬ 2. ОСНОВНІ РОЗДІЛИ РОБОТИ В ХОРЕОГРАФІЧНОМУ КОЛЕКТИВІ									
2.1.	<i>Тема 7.</i> Основні розділи (види) роботи в хореографічному колективі, планування роботи. <i>Тема 8.</i> Організаційна робота в хореографічному колективі	10							10
2.2.	<i>Тема 9.</i> Навчальна робота в хореографічному колективі. Хореографічна пам'ять, її види. <i>Тема 10.</i> Методичні принципи побудови уроку з фахових дисциплін. Значення <i>exercise</i> . <i>Тема 11.</i> Методичні вимоги до побудови комбінацій тренажу з фахових дисциплін	10							10
2.3.	<i>Тема 12.</i> Постановочна робота в хореографічному колективі. Робота над репертуаром. <i>Тема 13.</i> Керівник хореографічного колективу як балетмейстер. Види його діяльності	9	2	2					5
	Модульний контроль	1						1	
	Разом за 2 модуль	30	2	2				1	25

МОДУЛЬ 3. СПЕЦИФІКА РОБОТИ В ДИТЯЧОМУ ХОРЕОГРАФІЧНОМУ КОЛЕКТИВІ								
3.1.	<i>Тема 14.</i> Збереження фольклорно-етнографічного хореографічного матеріалу	8	2	2				4
3.2.	<i>Тема 15.</i> Організація фестивалів, конкурсів хореографічного мистецтва. <i>Тема 16.</i> Значення гри для формування особистості дитини засобами хореографії	6						6
3.3.	<i>Тема 17.</i> Значення казки у виховному процесі дітей різних вікових груп засобами хореографії. <i>Тема 18.</i> Музика та її значення в естетичному вихованні дитини	8						8
3.4.	<i>Тема 19.</i> Значення хореографічного мистецтва у виховному процесі молодого покоління. <i>Тема 20.</i> Специфіка роботи в ДХК	8						8
Разом за 3 модуль		30	2	2				26
МОДУЛЬ 4. КРЕАТИВНІ ПРАКТИКИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФЕСТИВАЛІВ-КОНКУРСІВ, КОНЦЕРТІВ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА								
4.1.	Тема 21. Основні вимоги відбору для занять у ДХК. <i>Тема 22.</i> Методика навчально-виховної роботи в ДХК	6						6
4.2.	<i>Тема 23.</i> Методика проведення хореографічних занять з дітьми певної вікової категорії. <i>Тема 24.</i> Урок – основна форма навчального процесу ДХК	8						8
4.3.	<i>Тема 25.</i> Постановочна робота в ДХК. <i>Тема 26.</i> Формування репертуару ДХК.	8						8
4.4.	<i>Тема 27.</i> Специфіка організації фестивалів-конкурсів, концертів хореографічного мистецтва для дитячих колективів	7	2	2				3
Модульний контроль		1						1
Разом за 4 модуль		30	2	2				1 25
Разом з дисципліни		120	8	8				2 102

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ.

ТЕМА 1.1.

Тема 1. Мета та завдання хореографічної освіти

Тема 2. Цілі та завдання курсу

Анотація до лекції 1.1.

Хореографічна освіта історично функціонує за двома напрямками: перший – спеціалізовані навчальні заклади; другий – аматорство. Хореографічна освіта й виховання є частиною структури освіти та спрямована на розвиток здібностей, талантів дітей, учнівської та студентської молоді, задоволення їхніх інтересів, духовних потреб у професійному визначенні.

Метою курсу «Методика роботи з хореографічним колективом» є забезпечення всебічного розвитку та виховання гармонійно розвиненої особистості засобами хореографічного мистецтва, а також надання хореографічних знань і формування відповідних умінь і навичок, які допомагатимуть майбутньому керівникові хореографічного колективу знаходити правильні шляхи як в організаційній, навчально-тренувальній, навчально-виховній, так і в концертній (постановчій) діяльності.

План

1. Мета і завдання хореографічної освіти.
2. Види хореографічної освіти
3. Цілі та завдання курсу «Методика роботи з хореографічним

колективом»

Семінарське заняття до теми 1.1. № 1

Підготувати конспект відповідей на питання:

1. Яку мету й завдання має хореографічна освіта?
2. Назвіть навчальні заклади України мистецького спрямування.
3. Охарактеризуйте аматорське мистецтво як систему позашкільної освіти.
4. Назвіть критерії ефективності мистецького навчання.
5. Охарактеризуйте види хореографічної освіти.
6. Назвіть цілі та завдання курсу «Методика роботи з хореографічним

колективом».

7. Яким фаховим досвідом має володіти майбутній керівник хореографічного колективу?

8. За якими розділами роботи майбутній керівник хореографічного колективу має формувати необхідні навички?

9. Назвіть рівні акредитації мистецьких навчальних закладів.

Завдання для самостійної роботи до теми 1.1.

Використовуючи вказану літературу та конспект, підготувати доповідь на такі теми:

1. «Функціонування хореографічної освіти за двома напрямками».
2. «Види навчальних закладів: прості та комплексні».
3. «Вид хореографічної освіти – довишівська».
4. «Вид хореографічної освіти – вишівська».
5. «Вид хореографічної освіти – післявишівська».
6. «Хореографія – один із важливих засобів гармонійного розвитку особистості».
7. «Мета курсу «Методика роботи з хореографічним колективом»».
8. «Розділи роботи керівника колективу: організаційна, навчальна, постановочна».
9. «Художньо-естетичний досвід майбутнього керівника хореографічного колективу».

Основна література: 1, 2.

Допоміжна література: 5-8, 13-19.

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 2, 7.

ТЕМА 1.2.

Тема 3. Специфіка викладання фахових дисциплін у навчальному закладі мистецького спрямування

Тема 4. Класифікація танцювальних колективів за видами та формами

Анотація до лекції 1.2.

Специфіка викладання фахових дисциплін у навчальному закладі мистецького спрямування полягає в тому, що основний вид пізнавальної діяльності відбувається у хореографічному залі. Практичні дисципліни забезпечують професійно-хореографічний розвиток і становлення майбутнього викладача фахових дисциплін, керівника хореографічного колективу. Теоретичні дисципліни забезпечують знаннями історичного, методичного, хореографічного досвіду. Загальні дисципліни за фахом забезпечують міжпредметні зв'язки, що надає можливість використання знань і досягнень інших галузей з метою вдосконалення хореографічної діяльності.

Хореографічна термінологія – це сукупність професійних термінів, які використовують у мистецтві танцю.

Діяльність танцювальних колективів визначають за класифікаційними характеристиками: ознаками, видами, формами.

План

1. Специфіка викладання фахових дисциплін у навчальному закладі мистецького спрямування.
2. Термінологія – мова фахового спілкування.
3. Класифікація танцювальних колективів за видами.
4. Класифікація танцювальних колективів за формами.

Семінарське заняття до теми 1.2. № 2

Підготувати конспект відповідей на питання:

1. У чому полягає специфіка викладання фахових дисциплін у навчальному закладі мистецького спрямування?
2. Назвіть практичні, теоретичні та загальні дисципліни навчального закладу мистецького спрямування.
3. Яку термінологію використовують у мистецтві танцю?
4. Кого вважають першим хореографом, який почав записувати термінологію балету?
5. Автор якої книги ввів поняття «хореографія»?
6. Назвіть особливості сучасної хореографічної термінології: основні вимоги, розподіл на групи, способи утворення понять, основні форми запису вправ.
7. За якими принципами класифікують хореографічні колективи України? Наведіть приклади.
8. Назвіть класифікацію хореографічних колективів за неординарними ознаками.
9. Назвіть відмінність між професійним і аматорським хореографічним колективом.

Завдання для самостійної роботи до теми 1.2.

Використовуючи вказану літературу та конспект, підготувати доповідь (презентацію) за такими темами:

1. «Практичні, теоретичні та загальні дисципліни навчального закладу мистецького спрямування».
2. «Реконструкції танцю – іконографічні та літературні джерела».
3. «Поняття «хореографія» в історичному контексті».
4. «Хореографічна термінологія».
5. «Системи запису танцю».
6. «Основні вимоги до хореографічної термінології».
7. «Класифікаційні ознаки хореографічних колективів».
8. «Класифікація за видами хореографічних колективів».
9. «Класифікація за видами дитячих хореографічних колективів».
10. «Класифікація хореографічних колективів за неординарними ознаками».
11. «Класифікація хореографічних колективів за формою».

Основна література: 1, 2.

Допоміжна література: 5-9, 13-19, 24-28, 43, 44.

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 2, 7, 10.

ТЕМА 1.3.

Тема 5. Методика навчання хореографічним рухам за основними дидактичними принципами педагогіки

Тема 6. Значення педагогічного досвіду майстрів класичного, народно-сценічного, бального, сучасного танців і майстрів хореографії в роботі з дітьми

Анотація до лекції 1.3.

Дидактика (від грец. *didaktikos* – повчальний) – розділ педагогіки; теорія освіти та навчання.

У сучасній педагогічній теорії хореографічного виховання застосовують такі основні дидактичні принципи: усвідомлення, активності, наочності, послідовності, доступності, міцності.

Значення педагогічного досвіду майстрів хореографії неможливо переоцінити. Численні їхні методики, педагогічні прийоми та методи, метою яких є вдосконалення виконавських можливостей танцівників, пройшли апробацію часом і є базисом для наукового вивчення на впровадження їх у сучасну систему викладання.

План

1. Методика навчання хореографічним рухам за основними дидактичними принципами педагогіки.
2. Значення педагогічного досвіду майстрів класичного танцю.
3. Значення педагогічного досвіду майстрів народно-сценічного танцю.
4. Значення педагогічного досвіду майстрів бального танцю.
5. Значення педагогічного досвіду майстрів сучасного танцю.
6. Значення педагогічного досвіду майстрів хореографії в роботі з дітьми.

Семінарське заняття до теми 1.3. № 3

Підготувати конспект відповідей на питання:

1. Дайте визначення поняття «дидактика».
2. Охарактеризуйте основні дидактичні принципи.
3. Назвіть фази навчання хореографічного руху.
4. Хто з відомих педагогів хореографії використовував дидактичні принципи?
5. Охарактеризуйте внесок у мистецтво класичного танцю Енріко та Граціозо Чеккетті.
6. Який термін навчання класичному танцю охоплює підручник Л. Цветкової?
7. Охарактеризуйте внесок В. Верховинця в українську хореографію.
8. Що викладено в книгах К. Василенка?
9. Автором яких видань є Г. Березова?

10. Яке видання та якого автора написано згідно з програмами шкільної освіти?
11. Яку країну вважають батьківщиною конкурсних бальних танців? Які книги написав А. Мур?
12. У якому виданні можна дізнатися про принципи побудови уроку модерн-джаз танцю, структуру заняття, термінологію сучасної хореографії?
13. Яке значення праці німецького лікаря Дж. Хавілера «Тіло танцівника» для розвитку хореографії?

Завдання для самостійної роботи до теми 1.3.

Використовуючи вказану літературу, конспект, переглянути відеоматеріали, підготувати презентацію творчого та педагогічного досвіду (книга):

1. Граціозо Чеккетті «Повний курс класичного танцю. Школа Енріке Чеккетті».
2. Л. Цветкова «Методика викладання класичного танцю».
3. В. Верховинець «Теорія українського народного танцю», «Весняночка».
4. К. Василенко «Український танець».
5. Г. Березова «Хореографічна робота з дошкільнятами».
6. Г. Березова «Класичний танець у дитячих хореографічних колективах».
7. В. Мей і Н. Базарова «Азбука класичного танцю. Перші три роки навчання».
8. Л. Бондаренко «Ритміка і танець у 1–3 класах загальноосвітньої школи», «Ритміка і танець у 1–4 класах загальноосвітньої школи», «Методика хореографічної роботи в школі та позашкільних закладах».
9. А. Мур «Бальні танці».
10. Дж. Хавілера «Тіло танцівника».

Основна література: 1, 2.

Допоміжна література: 5-8, 13-19, 24-28, 43, 44, 51-53, 57.

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 2, 7, 10.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

Тести до модульного контролю № 1

1. Види хореографічної освіти:
  - а. до вишівська, коледж, після вишівська
  - б. шкільна, вишівська, після вишівська
  - в. довишівська, вишівська (вища), післявишівська
2. Види навчальних закладів:
  - а. прості та комплексні

- b. фахові та комплексні
- c. спеціалізовані та фахові

3. Рівні акредитації навчальних закладів стосовно *вищівської (вищої) хореографічної освіти*:

- a. I – училище, технікум; II – коледж; III – інститут, консерваторія; IV – університет, академія
- b. I – училище; II – технікум; III – інститут; IV – академія;
- c. I – технікум; II – коледж; III – консерваторія; IV – університет.

4. Система вищої хореографічної освіти складається з:

- a. трьох освітньо-кваліфікаційних рівнів
- b. п'яти освітньо-кваліфікаційних рівнів
- c. чотирьох освітньо-кваліфікаційних рівнів

5. Специфіка викладання фахових дисциплін у навчальному закладі мистецького спрямування полягає в поділі їх на:

- a. фахові, практичні та загальні
- b. практичні, теоретичні та загальні
- c. теоретичні, індивідуальні та загальні.

6. Яку книгу написав *Рауль Фейє* (1700):

- a. «Орхезографія»
- b. «Хореографія, або мистецтво запису танцю»
- c. «Майстер танців»

7. Вчитель танців французького короля Людовика XIV, професор французької Академії танців, у якій почали систематизовано записувати назви рухів класичного балету:

- a. Альберт Цорн
- b. Жан Батист Люллі
- c. П'єр Бошан

8. У якому році була започаткована спеціальність “Хореографія” Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв:

- a. 1997 р.
- b. 1976 р.
- c. 2002 р.

9. Терміни поділяють на групи:

- a. загальні; основні (конкретні); додаткові (допоміжні)
- b. додаткові; загальні; основні (допоміжні)
- c. допоміжні; додаткові; основні

10. Хто склав книгу *“Повний курс класичного танцю. Школа Енріке Чеккетті”*:
- Граціозо Чеккетті
  - Жан Жорж Новер
  - Енріке Чеккетті
  - Джоан Грочейо
11. Хто написав передмову до четвертого видання В. Верховинця *“Теорія українського народного танцю”* (Київ, 1967):
- Юрій Станішевський
  - Павло Вірський
  - Мирослав Вантух
12. Роки життя хореографа і педагога народного танцю Василенко Кіма Юхимовича:
- 1925 – 2002
  - 1905 – 1996
  - 1931 – 2006
13. Методичний посібник Березової Г. О. *«Хореографічна робота з дошкільнятами»* розрахований на роботу з дітьми:
- 3 – 6 років
  - 4 – 7 років
  - 5 – 6 років
14. З кількох частин складається підручник К Василенка *“Український танець”* (1997):
- чотири
  - шість
  - три
15. Підручник Л. Цветкової *“Методика викладання класичного танцю”* викладена:
- українською мовою
  - російською мовою
  - англійською мовою
16. Перший науковий трактат *“Про музику”* Джоан Грочейо, у якій детально описано середньовічні танці, вийшов у:
- 1300
  - 1661
  - 1703
17. В. Верховинець видав книгу *“Теорія українського народного танцю”* у:
- 1921
  - 1924
  - 1919

18. Перший професор хореографії на теренах України:
  - а. Галина Березова
  - б. Кім Василенко
  - с. Лариса Цветкова

19. Хто є автором книг: *“Народне хореографічне мистецтво України”* (1963), *“Українські народні танці”* (1968):
  - а. Станішевський О.Ю.
  - б. Гуменюк А.І.
  - с. Дарій Ластівка

20. Хто є автором першої дитячої книги з музично-ігровим репертуаром *“Весняночка”*:
  - а. Василь Аврааменко
  - б. Кім Василенко
  - с. Василь Верховинець

21. Перший в Україні підручник *К. Василенком* для вищих навчальних закладів культури і мистецтв з українського танцю *“Український танець”* вийшов у:
  - а. 1997
  - б. 1986
  - с. 1979

22. Як називається книга відомого українського хореографа *Василя Аврааменко*:
  - а. *“Українські народні танці і музика”*
  - б. *“Українські танці, музика і стрій”*
  - с. *“Українські національні танки, музика і стрій”*

23. Хто є автором книг *“Хореографічна робота з дошкільнятами”*, *“Класичний танець у дитячих хореографічних колективах”*:
  - а. Березова Г.
  - б. Уварова Е.
  - с. Верховинець В.

24. Одним із розділів роботи майбутнього керівника хореографічного колективу, є необхідність сформулювати навички:
  - а. виховної, навчальної, постанов роботи
  - б. організаційної, навчальної, постанов роботи
  - с. організаційної, навчальної, концертної роботи

24. Посібники якого автора написано відповідно до програми шкільної освіти:
  - а. Березова Г. О.
  - б. Бондаренко Л. А.
  - с. Цветкової Л. Ю.

25. Роки життя балетмейстера і педагога класичного танцю Галини Березової:
- 1916-1989
  - 1924-1998
  - 1909-1997
27. Роки життя «батька українського танцю» Василя Авраменко:
- 1880-1948
  - 1901-1968
  - 1895-1981
28. За якою танцювальною програмою складено підручник Алекса Мура «Бальні танці» (“Ballroom Dancing”):
- європейська
  - латиноамериканська
  - спортивно-бальна
29. Роки життя українського хореографа Василя Верховинця:
- 1906-1971
  - 1880-1938
  - 1889-1948
30. Джозеф С. Хавілер, автор книги “Тіло танцівника. Медичний погляд на танці і тренування” за фахом був:
- танцівників
  - лікар
  - хореографів
31. Специфіка викладання фахових дисциплін у навчальному закладі мистецького спрямування полягає в поділі їх на:
- практичні, теоретичні та загальні
  - лекційні, теоретичні та допоміжні
  - практичні, методичні та семінарські
32. Хореографічна термінологія – це:
- сукупність назв, які використовують у мистецтві
  - сукупність професійних термінів, які використовують у мистецтві танцю
  - набір визначень, які використовують у мистецтві танцю
33. У книзі “Орхезографія” (1588) була зроблена перша спроба запису танцю, автором трактату є:
- Туаном Арбо
  - П’єр Бошан
  - Рауль-Оже Фейє

34. Вчитель танців французького короля Людовика XIV, професор французької Академії танців:
- Рауль-Оже Фейє
  - П'єр Рамо
  - П'єр Бошан
35. Французький танцівник, який викладав танці при дворі іспанської королеви Марії Луїзи Савойської:
- Туаном Арбо
  - П'єр Рамо
  - Адреа ді Бонажуто
36. Поняття “хореографія” увів, автор книги “Хореографія, або мистецтво запису танцю” (1700):
- Рауль Фейє
  - Амброджіо Лоренцетті
  - Симона Продензані
37. Система запису, яку згодом використовували переважно викладачі бальних танців:
- Альберт Цорн
  - Жан-Жорж Новерр
  - Артур Сен-Леон
38. Основні вимоги до хореографічної термінології:
- доступність, точність, оригінальність і стислість
  - доступність, точність, лаконічність і стислість
  - доступність, системність, лаконічність і стислість
39. Дидактика – це:
- педагогіка, наука навчання
  - розділ педагогіки; теорія освіти та навчання
  - розділ освіти та навчання
40. До якого дидактичного принципу відноситься методичне правило “від простого до складного”:
- послідовності
  - доступності
  - міцності
41. Чотири тісно пов'язані між собою фази опанування методикою виконання хореографічного руху:
- вивчення, опанування, закріплення, сприяння
  - ознайомлення, навчання, запам'ятовування, збереження
  - ознайомлення, навчання, закріплення, сприяння

42. Книга “Повний курс класичного танцю. Школа Енріке Чеккетті” оздоблена авторськими схематичними малюнками у кількості:
- 550
  - 600
  - 700
43. Книга Василя Верховенко “Теорія українського народного танцю” витримала:
- три перевидання
  - п’ять перевидань
  - одне перевидання
44. Збірник дитячих ігор і пісень “Весняночка” Василя Верховинця складається з:
- сими розділів
  - чотирьох розділів
  - п’яти розділів
45. Перший в Україні підручник К. Василенка для вищих навчальних закладів культури і мистецтв з українського танцю:
- “Лексика українського народно-сценічного танцю” (1971)
  - “Композиція українського народно-сценічного танцю” (1983)
  - “Український танець” (1997)
46. Посібник написано відповідно до програм шкільної освіти:
- Березова Г. О. “Класичний танець у дитячих хореографічних колективах”.
  - Бондаренко Л. А. “Ритміка і танець у 1–4 класах загальноосвітньої школи”
  - Верховинець В. М. “Весняночка”
47. Підручник Цвєткової Л. Ю. “Методика викладання класичного танцю” – перша ґрунтовна праця з методики викладання класичного танцю:
- для вищів на теренах української хореографії
  - для мистецьких закладів освіти
  - для хореографічних закладів освіти
48. Батьківщиною конкурсних бальних танців справедливо вважають:
- Англію
  - США
  - Німеччину
49. Official Board of Ballroom Dance (OBBD) була створена організація, яка об’єднала асоціації вчителів бальних танців:
- 1905
  - 1914
  - 1929

50. Перший світовий конгрес учителів бального танцю, організований професійними організаціями, в рамках Блекпульського фестивалю пройшов:
- 1936
  - 1948
  - 1952

Тести до Модульного контролю № 1 оцінюються за кількістю вірних відповідей (один тест – 2 бали).

МОДУЛЬ 2. ОСНОВНІ РОЗДІЛИ РОБОТИ В ХОРЕОГРАФІЧНОМУ КОЛЕКТИВІ

ТЕМА 2.1.

***Тема 7. Основні розділи (види) роботи в хореографічному колективі,
планування роботи***

Тема 8. Організаційна робота в хореографічному колективі

Анотація до лекції 2.1.

Система позашкільної освіти – освітня підсистема, що поєднує державні, комунальні, приватні позашкільні навчальні заклади. Позашкільна освіта – сукупність знань, умінь і навичок, що отримують вихованці в позашкільних навчальних закладах у час, вільний від навчання в загальноосвітніх й інших навчальних закладах.

Позашкільний навчальний заклад – складова системи позашкільної освіти, яка надає знання, формуючи вміння та навички за інтересами. Для систематизації, дотримання вимог методичного спрямування, узгодженості видів роботи (організаційної, навчальної, постановчої) із метою досягнення якнайкращих результатів керівник має планувати роботу хореографічного колективу.

З організаційної роботи починається функціонування хореографічного гуртка, діяльність якого забезпечує положення про позашкільний навчальний заклад.

План

1. Основні розділи (види) роботи в хореографічному колективі.
2. Планування роботи в хореографічному колективі.
3. Організаційна робота в хореографічному колективі.

Семінарське заняття до теми 2.1. № 4

Підготувати конспект відповідей на питання:

1. Дайте визначення понять «система позашкільної освіти», «позашкільна освіта», «позашкільний навчальний заклад», «педагогічне навантаження», «освітня діяльність», «вихованці», «учні».

2. Назвіть основні завдання позашкільної освіти. Хто здійснює керівництво позашкільним навчальним закладом?

3. Які обов'язки педагогічних працівників позашкільного навчального закладу?
4. Які розділи має один з основних документів керівника гуртка «Журнал планування та обліку роботи»?
5. Які розділи має «Журнал навчально-творчої та виховної роботи»?
6. Охарактеризуйте типові навчальні плани позашкільних навчальних закладів.
7. Що фіксує план навчально-виховної та методичної роботи?
8. «Організаційна робота – початок функціонування хореографічного гуртка».
9. «Прийом до позашкільного навчального закладу».
10. «Права та обов'язки вихованців позашкільного навчального закладу».
11. «Структура навчального року в позашкільному навчальному закладі».
12. «Організаційна робота в хореографічному колективі».

Завдання для самостійної роботи до теми 2.1.

Використовуючи вказану літературу та конспект, підготувати доповідь за такими питаннями:

1. Система позашкільної освіти.
  2. Художньо-естетичний напрям позашкільної освіти.
  3. Органи управління позашкільною освітою.
  4. Класифікація творчих об'єднань позашкільних навчальних закладів.
  5. Положення про позашкільний навчальний заклад.
  6. Права та зобов'язання педагогічних працівників позашкільного навчального закладу.
  7. Журнал планування та обліку роботи гуртка.
  8. Журналу навчально-творчої та виховної роботи.
  9. Типові навчальні плани.
  10. Навчальні програми позашкільного навчального закладу.
  11. Види роботи у хореографічному колективі.
  12. З якої ланки починає функціонувати хореографічний гурток.
  13. Умови зарахування до позашкільного навчального закладу.
  14. Які права та обов'язки мають вихованці позашкільного навчального закладу.
  15. Яку структуру має навчальний рік в позашкільному навчальному закладі.
  16. Засади організаційної роботи в хореографічному колективі.
- Основна література: 1,2.*
Допоміжна література: 12, 22, 23, 26, 38, 57.

ТЕМА 2.2.

Тема 9. Навчальна робота в хореографічному колективі.

Хореографічна пам'ять, її види

Тема 10. Методичні принципи побудови уроку фахових дисциплін. Значення exercise

Анотація до лекції 2.2.

Навчальна робота в хореографічному колективі поділяється на: навчально-виховну, навчально-тренувальну та репетиційну. Вона охоплює такі напрями: тренувальні заняття біля станка та на середині залу – тренаж; розучування й опрацювання окремих танцювальних елементів, комбінацій; розучування й опрацювання постановочних композицій.

Вправи класичного exercise дають найкращі наслідки, тому повинні становити основу навчальної роботи (навчально-виховної, навчально-тренувальної, репетиційної) не лише професіональних училищ, а й аматорських колективів. Основне призначення тренувальних вправ exercise – розвивати танцювальну техніку, гнучкість, м'якість і легкість.

Презентувати урок народно-сценічного танцю, який складається з трьох частин: навчально-тренувальної – тренаж біля станка (крутки, трюки, етюдна робота); постановочної – тренаж на середині залу (етюдна робота); репетиційної.

Сучасне хореографічне мистецтво за історичним розвитком поділяють на такі основні напрями: джаз, танець модерн, стрит денс (вуличні танці).

Бальні танці виникли в Європі й Америці. У світі бального танцю є два напрями: спортивно-бальні танці; соціальні танці.

План

1. Навчальна робота в хореографічному колективі.
2. Хореографічна пам'ять, її види.
3. Методичні принципи побудови уроку з фахових дисциплін.
4. Значення exercise класичного танцю.

Семінарське заняття до теми 2.2. № 5

Підготувати конспект відповідей на такі питання:

1. Які напрями охоплює навчальна робота в хореографічному колективі?
2. У чому полягає основа успішної роботи танцювального колективу?
3. Яка система відбору в аматорські колективи танцю?
4. Назвіть мету й завдання навчальної роботи.
5. Що є неодмінною умовою для досягнення культури виконання?
6. Екзерсис класичного танцю, є першоосновою хореографічного мистецтва.
7. На чому ґрунтується хореографічна пам'ять танцівника?
8. Проаналізуйте послідовність засвоєння рухової дії.
9. Чому саме класична система становить основу навчальної роботи не лише професійних училищ, а й самодіяльних колективів?
10. Назвіть послідовність частин уроку класичного танцю.

11. Яке значення має exercise на середині залу?
12. Якій меті підпорядкований темп уроку класичного танцю?
13. Яке має значення класичний exercis у виховному процесі аматорського колективу?
14. Чого досягає танцівник, вивчаючи курс народно-сценічного танцю?
15. Із яких частин складається урок народно-сценічного танцю?
16. У результаті яких запозичень народився тренаж народно-сценічного танцю?
17. Які завдання має тренаж біля станка в народно-сценічному танці?
18. На які групи з метою розвитку м'язів і суглобів розподіляють усі тренувальні рухи народно-сценічного танцю?
19. На які основні напрями поділяють сучасне хореографічне мистецтво?
20. Які особливості джаз-танцю? Назвіть його види.
21. Якій танцівниці джазовий танець зобов'язаний теорією і методикою?
22. Назвіть засновників танцю модерн.
23. Обґрунтуйте технічні принципи та запозичення модерн-джаз танцю.
24. Назвіть розділи уроку модерн-джаз танцю.
25. Які напрями розвитку існують у світі бального танцю?
26. Назвіть класифікацію виконавців бальних танців за віком.

Завдання для самостійної роботи до теми 2.2.

Використовуючи вказану літературу, конспект, наочний матеріал (відео, фото тощо), підготувати доповідь-презентацію за такими питаннями:

1. Навчальна робота в хореографічному колективі.
2. Відбір в аматорський танцювальний колектив.
3. Мета й завдання навчальної роботи.
4. Класичний екзерсис – стрижень багатогранного мистецтва танцю.
5. Значення комплектування й принципи відбору в аматорські хореографічні колективи.
6. Хореографічна пам'ять танцівника.
7. Послідовність і особливості частин уроку класичного танцю.
8. Exercise біля станка – методика роботи.
9. Exercise на середині залу – методика роботи.
10. Урок народно-сценічного танцю – базис набуття технічних основ і жанрових особливостей.
11. Тренаж народно-сценічного танцю біля станка.
12. Етюдна робота в народно-сценічному танці.
13. Засновники танцю модерн.
14. Принципи рухів, запозичених із джазового танцю.
15. Принципи рухів, запозичених із танцю модерн.
16. Структура уроку модерн-джаз танцю.
17. Особливості вуличних танців.
18. Які напрями розвитку існують у світі бального танцю?

19. Назвіть класифікацію виконавців бальних танців за віком.
20. Які особливості комбінацій тренажу бального танцю на основі європейських танців?
21. Назвіть особливості комбінацій тренажу бального танцю на основі латиноамериканських танців.

Основна література: 1,2.

Допоміжна література: 1, 5-7, 14, 21, 23-25, 28, 30, 31,

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 13.

ТЕМА 2.3.

Тема 11. Методичні вимоги до побудови комбінацій тренажу з фахових дисциплін

Тема 12. Постановочна робота в хореографічному колективі.

Робота над репертуаром

Тема 13. Керівник хореографічного колективу як балетмейстер.

Види його діяльності

Анотація до лекції 2.3.

Методика складання комбінацій екзерсису класичного танцю спирається на певні засади. Урок класичного танцю має головне завдання – знайти музичне вираження окремих рухів і комбінацій. На відміну від класичного екзерсису, усі вправи народно-сценічного танцю повинні мати національну манеру і певний характер виконання. Координація є основою уроку модерн-джаз танцю, де необхідно з'єднати рухи двох або більше центрів в одній комбінації. Підбір музичного матеріалу цілком залежить від завдань уроку і його побудови. Особливості комбінацій тренажу бального танцю на основі європейських танців: повільний вальс, віденський вальс, танго, швидкий фокстрот, повільний фокстрот. Особливості комбінацій тренажу бального танцю на основі латиноамериканських танців: пасодобль, румба, самба, ча-ча-ча, джайв.

Постановочна робота в хореографічному колективі має два розділи: робота над репертуаром; виступ хореографічного колективу на сцені. Репертуар – це обличчя колективу.

Балетмейстер (нім. Ballettmeister – «постановник балету»; «майстер балетного спектаклю») – автор і постановник балетів, танців, хореографічних номерів, танцювальних сцен в опері й опереті, керівник балетної трупи, ансамблю народного (сучасного, бального) танцю, який веде педагогічну роботу.

План

1. Методичні вимоги до побудови комбінацій тренажу з фахових дисциплін.
2. Постановочна робота в хореографічному колективі.
3. Робота над репертуаром.
4. Керівник хореографічного колективу як балетмейстер.
5. Балетмейстер, види його діяльності.

Семінарське заняття до теми 2.3. № 6

Підготувати конспект відповідей на такі питання:

1. Назвіть методичні вимоги до побудови комбінацій тренажу класичного танцю. Обґрунтуйте основи музичного супроводу класичного танцю.
2. Назвіть методичні вимоги до побудови комбінацій тренажу народно-сценічного танцю.
3. Обґрунтуйте технічні особливості модерн-джаз танцю.
4. Назвіть технічні особливості танцю диско.
5. Які особливості комбінацій тренажу бального танцю на основі європейських танців?
6. Назвіть особливості комбінацій тренажу бального танцю на основі латиноамериканських танців.
7. Які розділи має постановча робота в хореографічному колективі?
8. Що повинен враховувати керівник колективу у своїй роботі над репертуаром?
9. Які завдання дозволяє виконати вивчення традиційного хореографічного фольклору?
10. Яке значення постановчої роботи в діяльності хореографічного колективу?
11. У чому полягає завдання постановника при створенні хореографічного твору?
12. Яке значення музики в постановчій роботі?
13. Які аматорські колективи можуть працювати над освоєнням репертуару професійних ансамблів і театрів?
14. Що необхідно пам'ятати керівникам у постановчій роботі?
15. Дайте визначення поняття «балетмейстер».
16. За якими видами роботи поділяють діяльність балетмейстера?
17. Яким має бути план роботи керівника хореографічного колективу як балетмейстера при створенні хореографічного твору?
18. У чому полягає специфіка роботи балетмейстера в ансамблі танцю, ансамблі пісні і танцю, музично-драматичному театрі (опереті), зведених концертах, масових сценах, фестивальних процесіях, балеті на льоду, бально-спортивних танцях, видах спорту, кінематографі?

Завдання для самостійної роботи до теми 2.3.

1. Використовуючи досвід навчання на профільних заняттях, вказану літературу, конспект і наочний матеріал (відео, фото тощо), підготувати відео-презентацію за завданням:

- «Комбінації тренажу класичного танцю»;
- «Комбінації тренажу народного танцю»;
- «Комбінації тренажу сучасного танцю»;
- «Комбінації тренажу бального танцю».

2. Відповідно до опрацьованого матеріалу теми визначити й обґрунтувати мету репертуарної політики колективу за видом хореографії:

- репертуарна політика колективів *класичного танцю*;
- репертуарна політика колективів *народного танцю*;
- репертуарна політика колективів *сучасного танцю*;
- репертуарна політика колективів *бального танцю*: професійного спрямування; аматорського спрямування.

За результатами дослідження підготувати презентаційну роботу.

3. Студент має скласти композиційно-сценарний план власної постановчої роботи, в якій визначити образи дійових осіб, намітити лінію їхньої поведінки відносно характеристики персонажів, розвиток дії за епізодами, точно вказати тривалість окремих частин танцю (танцювальних фігур) і загальну тривалість усього танцю. І далі вже за композиційним планом створити композиційний текст і малюнок хореографічного твору, керуючись законами сцени та драматургії: експозиція; зав'язка; розвиток дії, кульмінація; розв'язка. У роботі над хореографічним твором студент має визначитись і зафіксувати: музичний супровід, хореографічний текст (підбір лексики рухів) і сценічний костюм.

Основна література: 1,2.

Допоміжна література: 16, 21, 24, 26, 28, 35, 37, 50, 52-55.

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 11-14.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2 (2 год. на модуль)

Тести до модульного контролю № 2

1. Основні розділи (види) роботи в хореографічному колективі:
  - a. організаційна, навчальна, постановочна
  - b. навчальна, репетиційна, постановочна
  - c. організаційна, навчальна, концертна

2. Згідно до *Типового навчального плану* планується робота:
  - a. гуртків, клубів, студій, творчих зборів
  - b. груп, секцій, класів та об'єднань
  - c. гуртків, секцій, студій та інших творчих об'єднань

3. *Журнал планування та обліку роботи* хореографічного гуртка – це:
  - a. таблиць обліку робочого часу, який фіксує навантаження
  - b. один з основних документів керівника гуртка, який відображає навчально-виховну роботу
  - c. зміст проведеної роботи з концертної діяльності

4. Послідовність частин уроку класичного в колективі народного танцю:
  - a. exercise біля станка, на середині залу, adagio, exercise на пальцях.
  - b. exercise на середині залу, adagio, allegro, exercise на пальцях.
  - c. exercise біля станка та на середині залу, adagio, allegro.

5. Урок народно-сценічного танцю складається з:
- a. навчально-тренувальної, постановчої, репетиційної частини
  - b. навчальної, тренувальної, репетиційної частини
  - c. виховної, постановчої, репетиційної частини
6. Своєрідне тримання тіла без напруження та витягнутості вгору – це:
- a. поза колапсу
  - b. поліритмія
  - c. ізоляція
  - d. поліцентрія

7. Закон “Про позашкільну освіту”, відповідно до Конституції України, визначає:

- a. правові, організаційні, освітні та виховні засади мистецької освіти
- b. державну політику у сфері позашкільної освіти, її правові, соціально-економічні, а також організаційні, освітні та виховні засади.
- c. державну політику у сфері освіти, її правові, організаційні, освітні та виховні засади.

8. Позашкільна освіта – це:

- a. сукупність знань, умінь і навичок, що отримують вихованці в навчальних закладах
- b. сукупність знань, умінь і навичок, що отримують слухачі в навчальних закладах мистецького спрямування
- c. сукупність знань, умінь і навичок, що отримують вихованці, учні та слухачі в позашкільних навчальних закладах у час, вільний від навчання в загальноосвітніх та інших навчальних закладах.

9. Педагогічне навантаження педагогічних працівників позашкільних навчальних закладів:

- a. час, призначений для здійснення навчально-виховного процесу педагогічними працівниками позашкільного навчального закладу
- b. час, призначений для здійснення навчально-виховного процесу у навчальному закладі
- c. час, призначений для здійснення навчального процесу у позашкільному навчальному закладі

10. Освітня діяльність позашкільного навчального закладу:

- a. процес формування вмінь і навичок із різних напрямів освіти, розвитку інтелектуальних і творчих здібностей відповідно до задатків і запитів особи
- b. процес надання знань позашкільної освіти, розвитку інтелектуальних і творчих здібностей, фізичних якостей відповідно до задатків і запитів особи
- c. процес надання знань, формування вмінь і навичок із різних напрямів позашкільної освіти, розвитку інтелектуальних і творчих здібностей, фізичних якостей відповідно до задатків і запитів особи

11. *Вихованці* це:
  - a. особи, які відвідують гуртки, клуби, творчі об'єднання, секції навчального закладу за інтересами, здібностями та нахилами
  - b. особи, які відвідують гуртки, клуби, творчі об'єднання, секції позашкільного навчального закладу за інтересами, здібностями та нахилами, отримують допрофесійну підготовку
  - c. особи, які відвідують творчі об'єднання, секції освітнього навчального закладу за інтересами, здібностями та нахилами, отримують допрофесійну підготовку
12. Одним з основних напрямів позашкільної освіти є:
  - a. навчально-виховний
  - b. художньо-творчий
  - c. художньо-естетичний
13. Позашкільний навчальний заклад за своїми організаційно-правовими формами може бути:
  - a. *державної, комунальної або приватної форми власності*, статут яких засновано на відповідній формі власності
  - b. *комунальної або приватної форми власності*, статут яких засновано на відповідній формі власності
  - c. *приватної форми власності*, статут яких засновано на відповідній формі власності
14. Позашкільні навчальні заклади можуть бути:
  - a. комплексними та творчими
  - b. профільними та аматорськими
  - c. комплексними та профільними
15. *Комплексні позашкільні навчальні заклади* організують роботу з вихованцями:
  - a. за різними напрямами позашкільної освіти (палаці, будинки дітей і юнацтва, центри дитячої та юнацької творчості)
  - b. за напрямами освіти (школи, коледжі, інтернати, гімназії)
  - a. за різними напрямами освіти (початкова, середня і старша школа)
16. *Профільні позашкільні навчальні заклади* організують роботу за:
  - a. певним напрямом позашкільної діяльності
  - b. за кількома напрямами позашкільної діяльності
  - c. за двома напрямами позашкільної діяльності
17. *Творчі об'єднання позашкільного навчального закладу* класифікують за трьома рівнями:
  - a. початковий, основний і вищий рівень
  - b. перший, другий і третій рівень
  - c. початковий, середній і вищий рівень

18. Згідно з рівнем класифікації визначають:
- мету й перспективи діяльності гуртків, їх чисельний склад, обирають програму
  - мету й перспективи діяльності гуртків, їх чисельний склад
  - мету й перспективи діяльності гуртків
19. Педагогічним працівником позашкільного навчального закладу повинна бути особа з:
- високими моральними якостями, яка має вищу педагогічну або іншу фахову освіту, належний рівень професійної підготовки, здійснює педагогічну діяльність, забезпечує результативність і якість своєї роботи
  - високими моральними якостями, яка має вищу педагогічну або іншу фахову освіту, належний рівень професійної підготовки, здійснює педагогічну діяльність, забезпечує результативність і якість своєї роботи, фізичний і психічний стан здоров'я якої дозволяє виконувати професійні обов'язки в позашкільних навчальних закладах
  - яка має вищу педагогічну або іншу фахову освіту, належний рівень професійної підготовки, фізичний і психічний стан здоров'я якої дозволяє виконувати професійні обов'язки в позашкільних навчальних закладах
20. Для діяльності позашкільного навчального закладу існують:
- організаційно-службові засади*
  - організаційно-правові засади*
  - конституційно-правові засади*
21. *Гурток* – це:
- об'єднання вихованців відповідно до їх нахилів, здібностей, інтересів до конкретного виду діяльності з урахуванням віку, психофізичних особливостей, стану здоров'я вихованців
  - об'єднання вихованців відповідно до конкретного виду діяльності з урахуванням віку, стану здоров'я вихованців
  - об'єднання вихованців відповідно до їх нахилів, виду діяльності з урахуванням віку, психофізичних особливостей, стану здоров'я вихованців
  -
22. *Група* – це:
- складова об'єднання одного профілю
  - складова гуртка, відділу, відділення творчого об'єднання
  - складова відділу, або іншого творчого об'єднання різних профілів
23. *Секція* – це:
- об'єднання вихованців для проведення дослідницької, пошукової й експериментальної роботи з різних проблем мистецтва

- b. об'єднання вихованців для проведення концертної діяльності хореографічного колективу
- c. об'єднання вихованців для проведення організаційної роботи хореографічного колективу

24. *Студія* – це:

- a. об'єднання вихованців із різного виду діяльності: музичного, будівельного, інформативного, клубного, позашкільного тощо
- b. об'єднання вихованців із різних видів або жанрів мистецтва: музичного, вокально-хорового, театрального, хореографічного, фольклорного, фольклорно-етнографічного, акторського тощо
- c. об'єднання вихованців за одним видом діяльності

25. *Індивідуальна та групова робота* в позашкільних навчальних закладах:

- a. одна з форм організації освіти, яку здійснюють з метою розвитку та підтримки обдарованих і талановитих вихованців, здобуття ними практичних навичок та оволодіння знаннями у сфері науки, культури, мистецтва, для задоволення їх потреб у професійному самовизначенні й творчій самореалізації
- b. одна з форм організації позашкільної освіти, яку здійснюють з метою розвитку та підтримки обдарованих і талановитих вихованців, здобуття ними практичних навичок та оволодіння знаннями у сфері науки, культури, мистецтва, для задоволення їх потреб у професійному самовизначенні й творчій самореалізації
- c. одна з форм організації мистецької освіти, яку здійснюють з метою розвитку та підтримки обдарованих і талановитих вихованців, здобуття ними практичних навичок та оволодіння знаннями у сфері науки, культури, мистецтва, для задоволення їх потреб у професійному самовизначенні й творчій самореалізації

26. Журнал планування та обліку роботи має бути в:

- a. керівника позашкільного навчального закладу
- b. заступника з навчальної, навчально-виховної роботи
- c. керівника гуртка на кожному занятті

27. Організаційна робота – це:

- a. основна ланка функціонування хореографічного гуртка
- b. перша ланка, з якої починає функціонувати хореографічний гурток
- c. другорядна ланка, з якої починає функціонувати хореографічний гурток
- d.

28. Тривалість одного заняття (уроку) в позашкільному навчальному закладі визначають:

- a. з урахуванням психофізіологічного розвитку й навантаження для різних вікових категорій

- b. навчальні програми з урахуванням психофізіологічного розвитку й допустимого навантаження для різних вікових категорій
  - c. навчальні плани та програми з урахуванням психофізіологічного розвитку й допустимого навантаження для різних вікових категорій
29. Короткі перерви між заняттями є:
- a. вільним часом керівника гуртка
  - b. додатковим часом керівника гуртка та визначаються режимом щоденної роботи позашкільного навчального закладу
  - c. робочим часом керівника гуртка та визначаються режимом щоденної роботи позашкільного навчального закладу
30. Організаційна робота:
- a. триває протягом усього періоду функціонування колективу
  - b. триває на початку періоду функціонування колективу
  - c. триває за необхідністю функціонування колективу
31. Навчальна робота в хореографічному колективі поділяється на:
- a. навчально-виховну, навчально-тренувальну та репетиційну
  - b. навчально-виховну, тренувальну та постановочну.
  - c. навчальну, тренувальну та концертну
32. Класичний екзерсис має складати основу навчальної роботи як у:
- a. професійних, так і в аматорських колективах
  - b. професійних колективах
  - c. аматорських колективах
33. Виворітність – це:
- a. положення ніг, при якому ступні розведені назовні (*en dehors*)
  - b. положення ніг, при якому стегна, коліна ступні розведені назовні (*en dehors*)
  - c. положення ніг, при якому ступні розведені назовні (*en dedans*)
34. Навчальну роботу в хореографічному колективі:
- a. здійснює репетитор, від знань і вмінь якого залежить якість навчання учнів
  - b. здійснює директор установи, від майстерності, знань і вмінь яких залежить якість навчання
  - c. здійснює керівник і педагоги, від майстерності, знань і вмінь яких залежить якість навчання, освіта та, відповідно, культура учнів
35. *Хореографічна пам'ять танцівника* поділяється на такі види:
- a. слухова, зорова і суглоба-м'язова
  - b. слухова, зорова і моторна
  - c. слухова, трофіка і м'язова

36. *Слухова пам'ять:*
- фіксує у свідомості музичний супровід
  - фіксує у свідомості методичні зауваження викладача
  - фіксує у свідомості музичний супровід і методичні зауваження викладача
37. *Зорова пам'ять:*
- закріплює у свідомості танцівника наочні зразки виконання хореографічних рухів
  - закріплює у свідомості танцівника зауваження викладача
  - закріплює у свідомості танцівника музичний супровід
38. *Моторна пам'ять:*
- фіксує у свідомості танцівника всі почуті прийоми технічних рухів
  - фіксує у свідомості танцівника всі побачені прийоми технічних рухів
  - фіксує у свідомості танцівника всі виконані прийоми технічних рухів, які були засвоєні в процесі занять
39. Викладач повинен дотримуватись такої послідовності засвоєння рухової дії:
- розуміння* → *виконання* → *навички*
  - знання* → *уміння* → *навички*
  - опанування* → *уміння* → *знання*
40. Перша вправа *exercise* класичного танцю:
- battements tendus*
  - battements jetes*
  - plie*
41. Вправа *exercise* класичного танцю *flak, double-flic* у тренажі народно-сценічного танцю має назву:
- вправи з вільною ногою
  - повороти стопи
  - м'які розвороти ноги
42. Музичний супровід тренажу народно-сценічного танцю повинен бути:
- пов'язаний з рухом, що виконується, відповідати ритму
  - пов'язаний з рухом, що виконується, відповідати його характерові, стилю й національному забарвленню
  - пов'язаний з рухом, що виконується, відповідати стилю
43. Етюд у перекладі з французької означає:
- “опрацювання”, “вивчення”
  - “навчання”, “запам'ятовування”
  - “навчання”, “вивчення”

44. *Джаз* (анг. *jazz*) – це
- жанр професійної музики, що виник на початку ХХ ст. в південних штатах США
  - жанр професійної музики, що виник у 19 ст. в Африці
  - жанр професійної музики, що виник у ХХ ст. в Північній Америці
45. Людина, якій джазовий танець зобов'язаний теорією і методикою:
- Метта Меттокс,
  - Боба Фосс
  - Кетрін Данхем
46. Першим педагогом і хореографом, який об'єднав у своїй творчості техніку танцю модерн і джазового танцю, був:
- Метт Меттолкс
  - Джек Коул
  - Джерома Роббінс
47. Танець *modern*:
- “просунутий”, “сучасний”, виник у середині ХХ ст. в США
  - “новітній”, “сучасний”, виник на початку ХХ ст. в США
  - “новітній”, “оновлений”, виник на початку ХХ ст. в Європі
48. Танець *contemporary*:
- з'явився в США
  - з'явився в Франції
  - з'явився в Німеччині
49. Шоу у спортивно бальних танцях – це:
- попурі з 5 танців
  - номер-постановка однієї пари з використанням особливих аксесуарів, костюмів, лексики танцю
  - командні змагання, 8 пар в однакових костюмах виконують один номер-спектакль
50. До спортивно-бальних танців відносять 10 танців:
- чотири – європейської (стандарт) і шість – латиноамериканської програми
  - п'ять – європейської (стандарт) і п'ять – американської програми
  - п'ять – європейської (стандарт) і п'ять – латиноамериканської програми

Тести до Модульного контролю № 2 оцінюються за кількістю вірних відповідей (один тест – 2 бали).

МОДУЛЬ 3. СПЕЦИФІКА РОБОТИ В ДИТЯЧОМУ ХОРЕОГРАФІЧНОМУ КОЛЕКТИВІ

ТЕМА 3.1.

Тема 14. Збереження фольклорно-етнографічного хореографічного матеріалу

Анотація до лекції 3.1.

Хореографічний фольклор надзвичайно багатий: танці-ритуали, танці-обряди, побутові, сюжетні, у супроводі хору та під акомпанемент самобутніх народних або тільки ударних інструментів.

Історичний процес побутування українців зафіксований у народній творчості, у фольклорних танцях. Українське танцювальне мистецтво пройшло довгий шлях: від найдавніших обрядово-ритуальних дійств до найвищих сучасних мистецьких форм – класичного балету.

Українські балетмейстри зробили вагомий внесок у справу збереження фольклорно-етнографічного хореографічного матеріалу. Передусім, це такі митці: Х. Ніжинський, М. Соболь, В. Авраменко, В. Верховинець, П. Вірський, М. Болотов, В. Вронський, Г. Березова, Л. Калінін, Л. Чернишова, В. Михайлов, Я. Чуперчук, В. Петрик, А. Гуменюк, К. Василенко, К. Балог, Д. Ластівка, А. Кривохижа, М. Вантух, Г. Клоков, Н. Уварова, О. Гомон, І. Антипова й ін.

Існують три принципи обробки фольклорного танцю. Системи запису танцю: запис танцю: словесний, графічний; відеозйомка.

План

1. Збереження фольклорно-етнографічного хореографічного матеріалу.
2. Сценічна обробка хореографічного матеріалу.
3. Хореографічна постановка за записом.
4. Принципи запису хореографічного матеріалу.

Семінарське заняття до теми 3.1. № 7

Підготувати конспект відповідей на такі питання:

1. Обґрунтуйте значення поняття «фольклорний».
2. Назвіть українських балетмейстерів, які зробили вагомий внесок до справи збереження фольклорно-етнографічного хореографічного матеріалу.
3. Які є принципи обробки фольклорного танцю?
4. Охарактеризуйте принципи фіксації танцювального матеріалу та відтворення танцю за записом.

Завдання для самостійної роботи до теми 3.1.

Здобувач вищої освіти має підібрати приклади фольклорних танцювальних номерів, вказавши їх регіональне розташування, назву, постановника.

Використовуючи вказану літературу та конспект, підготувати презентацію творчості українських балетмейстерів, які зробили вагомий внесок до справи збереження фольклорно-етнографічного хореографічного матеріалу: Павло

Чубинський, Володимир Шухевич, Володимир Гнатюк, Василь Верховинець, Василь Авраменко, Роман Герасимчук та інші.

Підібрати приклади хореографічних постановок відповідно до трьох принципів обробки фольклорного танцю.

За записом танцю відтворити постановчу роботу (частину).

Основна література: 1, 2.

Допоміжна література: 2, 4, 9-11, 13-17, 20, 24-25, 32, 33, 35, 37, 38, 41, 47, 45.

ТЕМА 3.2.

Тема 15. Організація фестивалів, конкурсів хореографічного мистецтва

Тема 16. Значення гри для формування особистості дитини засобами хореографії

Анотація до лекції 3.2.

Фестиваль (фр. *festival*, від лат. *festivus* – «святковий») – масове святкування, показ досягнень хореографічного мистецтва. Фестивалі бувають національні та міжнародні. *Конкурс* (від лат. *concursus* – «зіткнення») – змагання в галузі мистецтва хореографії з метою відзначення найбільш визначних конкурсантів – претендентів на перемогу. *Фестиваль-конкурс* – свято-показ досягнень хореографічного мистецтва з елементами змагання з метою заохочення та підняття рейтингу.

Підготовку до творчого виступу, проведення творчих звітів, концертів здійснюють поетапно.

Національна хореографічна спілка України (НХСУ).

Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені Павла Вірського.

Міжнародний конкурс балету імені Сержа Лифаря.

Важко переоцінити значення ігор у справі формування фізично здорового, морально стійкого й інтелектуально-розвиненого майбутнього покоління. Завдяки іграм можна виховати в дитини всі ті позитивні якості, котрі пропагуються в казках, музиці, танцях.

План

1. Організація фестивалів, конкурсів хореографічного мистецтва.
2. Значення гри для формування особистості дитини засобами хореографії.

Семінарське заняття до теми 3.2. № 8

Підготувати конспект відповідей на питання:

1. Дайте визначення понять: «фестиваль», «конкурс», «фестиваль-конкурс».
2. Назвіть етапи підготовки до творчого виступу, проведення творчих звітів, концертів у хореографічному колективі.
3. Національна хореографічна спілка України.
4. Ким і з якою метою започатковано Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського (терміни проведення).

5. Ким і коли було засновано Міжнародний конкурс балету імені С. Лифаря (термін проведення).
6. Міжнародний фестиваль танцю «Серж Лифар де ля данс».
7. Обґрунтуйте значення гри для формування фізично здорового, морально стійкого й інтелектуально-розвиненого майбутнього члена суспільства.
8. Назвіть фази розвитку гри.
9. Народні рухливі ігри.
10. Назвіть компоненти структури ігрової діяльності.
11. Яке місце посідає гра в хореографічній діяльності?

Завдання для самостійної роботи до теми 3.2.

1. Здобувач вищої освіти має окреслити:
  - основні завдання та напрями діяльності НХСУ;
  - назвати дати проведення та переможців *Всеукраїнського фестивалю-конкурсу народної хореографії імені Павла Вірського*;
  - назвати дати проведення та переможців *Міжнародного конкурсу балету імені С. Лифаря*;
  - назвати особливість Міжнародного фестивалю танцю «*Серж Лифар де ля данс*».

2. Використовуючи вказану літературу та конспект, підготувати презентацію навчально-виховної діяльності видатних педагогів: А. Макаренко, К. Ушинського, В. Сухомлинського, Т. Лубенець та інших.

Підібрати ігри за віковими можливостями дітей: *раннє дитинство, середній період дошкільного дитинства, середній і старший дошкільний вік.*

Окреслити значення *гри для дитини* та навести приклади.

Основна література: 1,2.

Допоміжна література: 3, 9-11, 18-20, 40, 45, 50, 55, 56,

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 3, 4, 6,

ТЕМА 3.3.

Тема 17. Значення казки у виховному процесі дітей різних вікових груп засобами хореографії

Тема 18. Музика та її значення в естетичному вихованні дитини

Анотація до лекції 3.3.

Казка – малий епічний жанр літератури. В основу казки покладено вигадані, фантастичні чи авантюрні події. У казці завжди розповідається про щось незвичайне, чарівне; триває боротьба добра і зла; чесне, добре завжди перемагає. Казка має виховне значення.

Колискові пісні – один із найдавніших жанрів народної словесності, що сягає корінням міфологічного періоду творчості. Спостереження доводять, що не лише образно-тематичною структурою, а й інтонаційно-ритмічною будовою вони споріднені із замовляннями.

Музика полегшує виконання хореографічних завдань, регулює рухи та надає дитині можливість імпровізувати в просторі та часі, спонукає до творчості.

Головне завдання педагога-хореографа в роботі полягає в тому, щоб упевнено підвищувати хореографічну культуру дітей, поступово знайомити їх із кращими зразками танцювального мистецтва, життям і діяльністю провідних хореографів, танцівників, композиторів.

План

1. Значення казки у виховному процесі дітей різних вікових груп засобами хореографії.
2. Музика та її значення в естетичному вихованні дитини.

Семінарське заняття до теми 3.3. № 9

Підготувати конспект відповідей на питання:

1. Охарактеризуйте казковий епос, його походження.
2. У чому різниця між народною й авторською казкою?
3. Які українські письменники, педагоги звернули увагу на виховне значення казок?
4. Хто збирав, систематизував, досліджував українські народні казки?
5. Як умовно поділяють український казковий епос?
6. Назвіть особливості структури казки як жанру.
7. Поясніть походження та функції колискових пісень.
8. Поясніть зміст поняття “ритміка”.
9. Яке значення має музично-ритмічне виховання в хореографічній освіті?
10. У чому полягає доцільний добір музичного матеріалу до занять з хореографії?
11. Охарактеризуйте засоби музичної виразності.
12. Чому сприяє сприймання музичного твору.
13. У чому полягає головне завдання педагога-хореографа в роботі з дітьми?

Завдання для самостійної роботи до теми 3.3.

1. Використовуючи вказану літературу та конспект, підготувати презентацію про творчу діяльність письменників: І. Срезневський, І. Рудченко, П. Куліш, Б. Грінченко, М. Драгоманов, П. Чубинський, Г. Барвінок, О. Пчілка, Л. Українка, С. Пасько, Ф. Гальперін, Т. Кінко, М. Прядко, Ш. Перро, Г.-К. Андерсен, Я. та В. Грімми, та ін.

2. За мотивами яких казок були написані лібрето, музика, поставлені балетні спектаклі, мюзикли.

3. Написати сценарний план казки за законами драматургії у вигляді презентації.

4. Використовуючи вказану літературу та конспект, підготувати презентацію про творчу діяльність композиторів: *М. Лисенко, М. Леонтович, Л. Ревуцький, О. Некрасов, М. Чембержі, Я. Степовий, М. Вериківський, К. Данькеви, Є. Станкович, Л. Дичко та ін.*

Основна література: 1,2.

Допоміжна література: 3, 6, 8, 18, 50, 55, 56.

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1, 3, 6.

ТЕМА 3.4.

Тема 19. Значення хореографічного мистецтва у виховному процесі молодого покоління

Тема 20. Специфіка роботи в ДХК

Анотація до лекції 3.4.

Основна мета хореографічного мистецтва у виховному процесі молоді – сприяти естетичному вихованню та фізичному розвитку юного покоління.

Завдання хореографічного мистецтва у виховному процесі молодого покоління – надати початкову хореографічну підготовку, виявити здібності дітей і задовольнити їхню потребу в руховій активності, розвинути почуття ритму, хореографічну виразність, координацію рухів, на цій основі виховати художній смак, уміння сприймати мистецтво повноцінно.

Мета позашкільної освіти полягає у вихованні вільної дитини, у залученні її до інтелектуального діалогу, гармонізації спілкування, створенні умов для успіху, здатності почувати себе особистістю, мати право на невдачу.

Позашкільні виховні заклади покликані виховувати національну свідомість, любов до праці, розвивати особистісні якості людини.

Розрізняють два типи позашкільних установ: загальні (комплексні), спеціалізовані (профільні).

Основна мета хореографічної освіти як складової загальноосвітнього процесу – естетичне та моральне виховання дітей через усвідомлення та сприйняття ними кращих зразків світової хореографічної культури.

План

1. Значення хореографічного мистецтва у виховному процесі молодого покоління.
2. Специфіка роботи в ДХК.

Семінарське заняття до теми 3.4. № 10

Підготувати конспект відповідей на питання:

1. Яка мета позашкільної освіти щодо суспільного замовлення й освітньої політики держави?

2. Які якісні зміни відбуваються в розвитку творчої активності вихованців хореографічних гуртків у ході навчально-тренувальної та постановочної роботи?

3. Назвіть основні функції хореографічної діяльності, що забезпечують розвиток творчої активності особистості та формують її індивідуальний стиль.

4. Що відбувається в процесі систематичного залучення вихованців хореографічних гуртків до творчої діяльності?

5. Назвіть основну мету та завдання хореографічного мистецтва у виховному процесі молоді.

6. Яка мета позашкільної освіти в системі загальної освіти України?

7. Назвіть типи позашкільних установ.

8. Яка основна мета хореографічної освіти?

9. Які функції виконує керівник самодіяльного хореографічного колективу?

10. Що сприяє творчому успіху дитячого самодіяльного хореографічного колективу?

11. У чому полягає специфіка роботи в самодіяльному хореографічному колективі? Які при цьому використовують принципи?

12. Охарактеризуйте зміст роботи керівника дитячого хореографічного колективу, структуру та роль органів самоуправління.

Завдання для самостійної роботи до теми 3.4.

Використовуючи вказану літературу та конспект, підготувати доповідь-презентацію на тему:

- Основні функції хореографічної діяльності, що забезпечують розвиток творчої активності особистості та формують її індивідуальний стиль;
- Обладнання залу за видами хореографії;
- Документація з планування роботи в дитячому хореографічному колективі.

Основна література: 1,2.

Допоміжна література: 1, 3, 5-8, 18, 22, 23, 45, 56, 57.

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1, 3, 6.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 3

Тести до модульного контролю № 3

1. Фестиваль (від латинського) – це:
  - а. показовий
  - б. змагальний
  - с. святковий

2. Конкурс (від латинського) – це:
  - а. зіткнення

- b. змагання
- c. протистояння

3. Дирекція фестивалю-конкурсу розробляє:

- a. положення фестивалю-конкурсу
- b. правила фестивалю-конкурсу
- c. номінації фестивалю-конкурсу

4. Для участі у фестивалі-конкурсі керівник колективу заповнює і надсилає до оргкомітету такий документ:

- a. заява-анкета
- b. анкета
- c. заява

5. Національна хореографічна спілка України (НХСУ) заснована:

- a. вересень 2000 р.
- b. лютий 2002 р.
- c. грудень 2004 р.

6. Постановою Кабінету Міністрів України Всеукраїнській хореографічній спілці був наданий статус “національної” у:

- a. 27 квітня 2003 р.
- b. 25 лютого 2002 р.
- c. 13 грудня 2004 р.

7. Діяльність НХСУ забезпечують:

- a. 27 регіональних осередків України
- b. 24 регіональних осередків України
- c. 28 регіональних осередків України

8. Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені Павла Вірського було засновано:

- a. Міністерством освіти та науки України
- b. Національною хореографічною спілкою України
- c. Національна спілка композиторів України

9. I Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені

П. Вірського проходив:

- a. 2003–2004
- b. 2002–2003
- c. 2004–2005

10. I Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського призначений до 100-річчя від дня народження видатного українського балетмейстера Павла Вірського:

- a. 25 лютого 1905 р. – 5 червня 1975
- b. 23 грудня 1904 р. – 1 квітня 1979
- c. 25 листопада 1905 р. – 3 вересня 1975

11. У III турі I Всеукраїнського фестивалі-конкурсі народної хореографії імені П. Вірського прийняло участь:

- a. 63 хореографічних колективів
- b. 85 хореографічних колективів
- c. 57 хореографічних колективів

12. Всеукраїнська науково-практична конференція “Українська хореографічна культура в сучасному державотворчому процесі: стан, проблеми, перспективи”, відбулася:

- a. 28 листопада 2004
- b. 16 вересня 2005
- c. 28 жовтня 2003

13. II Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського відбувся:

- a. 2006–2008
- b. 2006–2007
- c. 2005–2006

14. II тур II Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського відбувся:

- a. 22 квітня 2007
- b. 28 травня 2006
- c. 12 жовтня 2008

15. Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського проходить у:

- a. три тури: обласний, регіональний, заключний з гала-концертом
- b. два тури: обласний, заключний з гала-концертом
- c. чотири тури: обласний, регіональний, заключний і гала-концерт

16. Народний хореографічний ансамбль танцю “Сонечко” м. Житомир отримав Гран-прі у:

- a. I Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського
- b. II Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського

- c. III Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського

17. III Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського відбувся:

- a. 2011–2012
- b. 2009–2011
- c. 2010–2011

18. Дитяча хореографічна школа при Національному заслуженому академічному ансамблі танцю України імені П. Вірського отримав Гран-прі у:

- a. II Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського
- b. I Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського
- c. III Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського

19. Народний хореографічний ансамбль “Пролісок” Кіровоградського обласного загальноосвітнього навчально-виховного комплексу, отримав Гран-прі у:

- a. II Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського
- b. I Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського
- c. III Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського

20. IV Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського відбувся:

- a. 2015–2016
- b. 2014–2015
- c. 2013–2014

21. Народний ансамбль танцю “Радість” Будинку культури АТ “Бакалаврське РУ” м. Дніпропетровськ, отримав Гран-прі у:

- a. VI Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського
- b. II Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського
- c. III Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського

22. Театр народного танцю “Заповіт” Харківської державної академії культури (керівник – народний артист України Борис Колногузенко отримав Гран-прі у:

- a. III Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського
- b. II Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського
- c. V Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського

23. Заслужений академічний ансамбль пісні і танцю України “Донбас“ Гран-прі отримав:

- a. III Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського
- b. V Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського
- c. I Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського

24. III тур IV Всеукраїнського фестивалю-конкурсу народної хореографії імені П. Вірського аматорських хореографічних колективів проходив:

- a. 7–8 листопада 2014
- b. 14–16 грудня 2016
- c. 9–10 жовтня 2013

25. Народний ансамбль танцю “Барвінок” м. Вінниця отримав Гран-прі на:

- a. III Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського
- b. IV Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського
- c. I Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського

26. Академічний ансамбль української музики, пісні і танцю “Чайка” Одеської обласної філармонії отримав Гран-прі на:

- a. III Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського
- b. II Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського
- c. IV Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського

27. V Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії ім. Павла Вірського проходив:

- a. 2017-2018
- b. 2016-2017
- c. 2015-2016

28. III тур V Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії ім. Павла Вірського проходив:

- a. 20.11 – 21.11.2017
- b. 22.10 – 23.10.2016
- c. 26.04 – 27.04.2017

29. За скількома номінаціями проходив V Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії ім. Павла Вірського:

- a. 15
- b. 13
- c. 11

30. За скількома номінаціями проходив III Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії ім. Павла Вірського:

- a. 12
- b. 13
- c. 15

31. Програма «Творчого виступу» складається за принципом:

- a. “від простого до складного”
- b. “без творчих провалів”
- c. “збільшення творчої напруги”

32. Основна мета діяльності НХСУ:

- a. сприяти розвитку хореографічного мистецтва на території України та захищати спільні культурні, економічні та соціальні інтереси членів спілки.
- b. розвивати хореографічне мистецтво України та боронити культурні здобутки членів спілки
- c. розвивати мистецтво хореографії, зберігати фольклорні здобутки України, опікуватись професійною діяльністю членів спілки

33. Міжнародний конкурс балету імені Серґа Лифаря було засновано:

- a. 1995
- b. 1994
- c. 1996

34. Міжнародний конкурс балету імені Сержа Лифаря проходить:
- один раз на три роки
  - один раз в рік
  - один раз на два роки
35. Міжнародний конкурс балету імені Сержа Лифаря проходить:
- під патронатом Національної хореографічної спілки України
  - під патронатом Всесвітньої ради танцю ЮНЕСКО
  - під патронатом Всеукраїнської хореографічної спілки
36. Серж Лифарь очолював легендарну балетну труп Паризької Гранд-опера:
- понад 20 років
  - понад 30 років
  - понад 25 років
37. Серж Лифарь здійснив новаторські постановки:
- близько 200
  - близько 235
  - близько 305
38. Серж (Сергій Михайлович) Лифар народився в Києві:
- 22 квітня 1904
  - 2 квітня 1905
  - 4 квітня 1906
39. Серж Лифарь почав займатись у:
- балетній студії Броніслави Ніжинської
  - балетній студії Вацлава Ніжинського
  - балетній студії Сергія Дягілева
40. Серж Лифар емігрував до Парижу у:
- 1923
  - 1921
  - 1925
41. 26-річний Серж Лифар очолив балет першого театру Франції у:
- 1921
  - 1930
  - 1929
42. Сергій Михайлович помер у:
- Лозанні 1986
  - Паріжі 1989
  - Мілані 1984

43. В Парижі з тріумфом виступав Київський балет та Ансамбль танцю України на чолі з П. Вірським:
- в осені 1964
  - у літку 1975
  - у зиму 1966
44. I Міжнародний конкурс балету імені С. Лифаря відбувся у:
- улітку 1994
  - на весні 1995
  - узимку 1996
45. Дружина Сержа Лифаря:
- княжна Ліллан Лаурвіг та Алефельдт Рочесті
  - маркиза Ліліанела Алефельдт-Лаурвіг
  - графиня Ліллан Алефельдт-Лаурвіг
46. Гран-прі I Міжнародного конкурсу балету імені С. Лифаря:
- Тетяна Голякова
  - Ірина Дворовенко
  - Максим Матков
47. II Міжнародний конкурс балету імені С. Лифаря відбувся:
- в жовтні 1996
  - в квітні 1997
  - в травні 1995
48. Гран-прі II Міжнародного конкурсу балету імені С. Лифаря:
- Юміко Такишима
  - Андрій Іванов
  - Анастасія Волочкова
49. I Міжнародний фестиваль “Серж Лифар де ля данс” відбувся:
- 3–4 березня 1997
  - 5–6 травня 1996
  - 1–2 квітня 1995
50. I Міжнародний фестиваль “Серж Лифар де ля данс” було присвячено:
- 90-річчю від дня народження С. Лифаря
  - 95-річчю від дня народження С. Лифаря
  - 90-річчю від дня народження П. Вірського

51. II Міжнародний фестиваль “Серж Лифар де ля данс” відбувся:
- травень 1997
  - квітень 1997
  - березень 1996
52. III Міжнародний фестиваль “Серж Лифар де ля данс” відкрився:
- 4 березня 1997
  - 12 жовтень 1998
  - 2 квітня 1998
53. III Міжнародний конкурс балету імені С. Лифаря відбувся:
- в липні 1998
  - в жовтні 1999
  - в квітні 1999
54. Гран-прі III Міжнародного конкурсу балету імені С.Лифаря:
- Н. Калиниченко
  - Н. Гончар
  - Є. Колесник
55. IV Міжнародному фестивалі “Серж Лифар де ля данс” відбувся:
- у 2000
  - у 2002
  - у 2004
56. На IV Міжнародному фестивалі “Серж Лифар де ля данс” відбувся показ балету:
- “Ромео і Джульєтта”
  - “Капелія”
  - “Марна предосторога”
57. IV Міжнародний конкурс балету імені С. Лифаря відбувся:
- в березні 2004
  - в травні 2002
  - в квітні 2000
58. Незмінним головою журі Міжнародного конкурсу балету імені С.Лифаря був:
- Мирослав Вантух
  - Юрій Григорович
  - Віктор Яременко
59. Гран-при IV Міжнародного конкурсу балету імені С. Лифаря:
- Ю. Дяцько
  - К. Кузнєцов
  - Не присуджено

60. Золоту медаль IV Міжнародного конкурсу балету імені С. Лифаря серед хореографів:

- a. Раду Поклітару
- b. Віктор Яременко
- c. Сергій Усанов

61. V Міжнародний конкурс балету імені С. Лифаря відкрився:

- a. 2 квітня 2004
- b. 2 травня 2004
- c. 12 березня 2004

62. Гран-прі V Міжнародного конкурсу балету імені С. Лифаря:

- a. Ярослав Саленко
- b. Ольга Голиця
- c. Денис Черевичко

63. VI Міжнародний конкурс балету імені С. Лифаря відбувся:

- a. у 2007
- b. у 2005
- c. у 2006

64. VI Міжнародний конкурс балету імені С. Лифаря відкрився прем'єрою балету С. Лифаря:

- a. "Стальний скок"
- b. "Ранкова серенада"
- c. "Рапсодія в білому"

65. Серед хореографів золоті та срібні медалі VI Міжнародного конкурсу балету імені С. Лифаря:

- a. Тетяна Остоверх
- b. Не було присуджено
- c. Наталія Мацак

66. VII Міжнародний конкурс балету імені С. Лифаря пройшов:

- a. у 2011
- b. у 2010
- c. у 2012

67. Місце проведення VII Міжнародного конкурсу балету імені С. Лифаря:

- a. Донецький національний академічний театр опери та балету імені А. Солов'яненка.
- b. Національного академічного театру опери та балету імені Т. Шевченка
- c. Одеський національний академічний театр опери і балету

68. VII Міжнародний конкурс балету імені С. Лифаря було присвячено 120 річчю з дня народження:

- a. Сергія Михайловича Лифаря
- b. Сергія Сергійовича Прокоф'єва
- c. Сергія Павловича Дягілева

69. Гран-прі VII Міжнародного конкурсу балету імені С. Лифаря:

- a. Андрій Писарев
- b. Олексій Тютюнник
- c. Владислава Коваленко

70. Премію Юрія Станішевського на VII Міжнародному конкурсі балету імені С. Лифаря отримав:

- a. Олександр Скулін
- b. Ельдар Сарсембаєв
- c. Микола Міхеєв

Тести до Модульного контролю № 3 оцінюються за кількістю вірних відповідей (один тест – 1 бал).

МОДУЛЬ 4. КРЕАТИВНІ ПРАКТИКИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФЕСТИВАЛІВ-КОНКУРСІВ, КОНЦЕРТІВ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА

ТЕМА 4.1.

Тема 21. Основні вимоги відбору для занять у ДХК

Тема 22. Методика навчально-виховної роботи в ДХК

Анотація до лекції 4.1.

Навчання танцю потрібно починати в ранньому віці. Діти, насамперед, повинні володіти певними природними здібностями, на підставі яких у процесі навчання формуються професійні якості танцівника. Окрім цього, обґрунтована необхідність залучати та використовувати в практиці відбору дітей для навчання мистецтву танцю сучасні наукові дослідження із суміжних галузей знань (педагогіки, анатомії, біомеханіки, психології, теорії музичної творчості), що сприятиме підвищенню ефективності й оптимізації процесу відбору дітей на початковій стадії навчання танцю.

Навчальний процес будується на активній взаємодії педагога з дітьми: детальне пояснення та показ завдання повинні викликати в дітей яскраві танцювальні враження; педагог зосереджує свою увагу на тому, як діти виконують завдання, як проявляють активність і почуття, як мобілізують увагу, особливо, як вихованці перемагають труднощі при засвоєнні матеріалу; педагог має бути стриманим, тактовним, ненав'язливо підводити вихованців до вільного прояву їхньої ініціативи.

План

1. Основні вимоги відбору для занять у ДХК.
2. Методика навчально-виховної роботи в ДХК.

Семінарське заняття до теми 4.1. № 11

Підготувати конспект відповідей на питання:

1. Які суміжні галузі знань необхідно використовувати при відборі дітей для навчання мистецтву танцю?
2. На якій основі має здійснюватися відбір дітей для навчання мистецтву хореографії?
3. Назвіть якості (здібності, навички, уміння), необхідні для успішного оволодіння мистецтвом танцю та формування спеціальних якостей танцівника.
4. Охарактеризуйте психічні особливості характеру за видами темпераменту та визначте їх здатність до занять мистецтвом танцю.
5. Охарактеризуйте критерії визначення музикальних, координаційних, хореографічних здібностей дитини.
6. Які анатомо-фізіологічні особливості дозволяють дитині займатися хореографією?
7. Що таке гнучкість тіла, виворітність ніг і стрибучість?
8. На чому базується навчальний процес активної взаємодії педагога з дітьми?
9. З чого починається виховання самостійності у вихованців?
10. Які методи (методичні прийоми), стимулюють у дітей бажання творчості?
11. Які вікові групи мають дитячі хореографічні колективи?
12. На яких документах базується структура навчально-педагогічного процесу в різних вікових групах дитячих колективах?
13. У чому полягає методика організації та проведення перших занять у дитячому колективі?
14. У чому полягає методика організації та проведення музично-ритмічного заняття з дошкільнятами та дітьми молодшого шкільного віку?

Завдання для самостійної роботи до теми 4.1.

Використовуючи вказану літературу, конспект та інтернет джерела, підготувати презентацію за темами:

- «Основні вимоги відбору для занять у дитячому хореографічному колективі»;
- «Класичний *exercise* у дитячому хореографічному колективі».

Основна література: 1,2.

Допоміжна література: 1, 3, 5-8, 18, 22, 23, 45, 55, 56.

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1, 3, 6.

ТЕМА 4.2.

Тема 23. Методика проведення хореографічних занять з дітьми певної вікової категорії

Тема 24. Урок – основна форма навчального процесу ДХК

Анотація до лекції 4.2.

Віковий період – відрізок життя індивіда, який досягає певного ступеня розвитку та має характерні, відносно стійкі якісні особливості.

Кожен урок має сприяти ефективній реалізації *основних функцій дидактичного процесу* – освітньої, розвивальної, виховної та самовдосконалення.

Види уроків у хореографічній освіті: навчальний, контрольний, відкритий.

План

1. Методика проведення хореографічних занять з дітьми певної вікової категорії.
2. Урок – основна форма навчального процесу ДХК.

Семінарське заняття до теми 4.2. № 12

Підготувати конспект відповідей на питання:

1. Що називають віковим періодом?
2. Обґрунтуйте вікову періодизацію за В. Крутецьким.
3. Що називають віковою кризою? Які вона має наслідки?
4. Які вікові періоди розвитку дитини найсприятливіші? Чому?
5. Обґрунтуйте зміст поняття «урок». Назвіть загальні вимоги до уроку.
6. Назвіть основні функції дидактичного процесу. Яка з них у контексті сучасних концепцій навчання висунута на перший план?
7. Які дидактичні вимоги до уроку?
8. Назвіть основні типи уроків.
9. Які етапи підготовки до уроку?
10. Назвіть види уроків у хореографічній освіті.

Завдання для самостійної роботи до теми 4.2.

1. Використовуючи вказану літературу, конспект та інтернет джерела, підготувати презентацію за темою: «Анатомо-фізіологічні та психологічні особливості дітей:

- дошкільного віку (3–5 років);
- молодшого шкільного віку (6–9 років);
- середнього шкільного віку (10–14 років);
- старшого шкільного віку (15–17 років);
- особливості методики проведення з ними хореографічних занять.

2. Використовуючи вказану літературу та конспект, підготувати план-конспект уроку з хореографії, враховуючи його структуру.

Основна література: 1,2.

Допоміжна література: 1, 3, 5-8, 18, 22, 23, 45, 55, 56.

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1, 3, 6.

ТЕМА 4.3.

Тема 25. Постановча робота в ДХК

Тема 26. Формування репертуару ДХК

Анотація до лекції 4.3.

Балетмейстерська діяльність є одним з аспектів професійної роботи хореографа, що вимагає від нього образного мислення, творчої уяви, комунікативних і організаторських здібностей, виконавських, педагогічних і репетиційно-постановчих навичок.

Значну частину в репертуарі аматорського колективу посідає **фольклор**: дитячі пісні, казки, літературні твори, явища природи та інше. Сучасний постановник дитячих хореографічних номерів має бути обізнаним у галузі режисури, драматургії, сценографії, дизайну тощо.

Формування репертуару має співвідноситись із загальним напрямом колективу, з віковими можливостями дітей, що сформує творче обличчя колективу.

Джерелами формування репертуару можуть бути запозичення з репертуару професійних ансамблів танцю, співпраця із запрошеними провідними майстрами хореографії або ж сам керівник колективу є постановником репертуару колективу.

План

1. Постановча робота в ДХК.
2. Формування репертуару ДХК.

Семінарське заняття до теми 4.3. № 13

Підготувати конспект відповідей на питання:

1. Назвіть складові роботи керівника танцювального колективу як балетмейстера-постановника.
2. Назвіть етапи створення хореографічного твору.
3. Чим характеризується діяльність керівника аматорського танцювального колективу?
4. Які принципи створення дитячих хореографічних номерів?
5. Назвіть джерела художнього задуму дитячих хореографічних композицій.
6. Обґрунтуйте зміст поняття «репертуар».
7. Назвіть джерела формування репертуару.

8. Назвіть номери малої та великої форми.
9. Які можуть бути концерти?
10. Назвіть критерії підбору репертуару для дітей.

Завдання для самостійної роботи до теми 4.3.

Використовуючи вказану літературу та конспект:

- підготувати, лібрето до дитячого постановчого номеру за віком.
- скласти план концерту аматорського ансамблю.

Основна література: 1,2.

Допоміжна література: 2-6, 17, 18, 38, 39, 41, 42, 47, 48, 52, 53, 55.

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 7.

ТЕМА 4.4.

Тема 27. Специфіка організації фестивалів-конкурсів, концертів хореографічного мистецтва для дитячих колективів

Анотація до лекції 4.4.

Важливість конкурсів і фестивалів, які надають можливість творчості дитячим колективам, важко переоцінити, адже вони: пропагують і підтримують традиції; започатковують нові традиції сьогодення; надають можливість творчого спілкування; збагачують здобутками й ідеями; надають дійовий поштовх до подальшої плідної діяльності дитячої хореографії.

План

1. Специфіка організації фестивалів-конкурсів для дитячих колективів.
2. Специфіка організації концертів хореографічного мистецтва для дитячих колективів.

Семінарське заняття до теми 4.4. № 14

Підготувати конспект відповідей на питання:

1. Яке значення фестивалів і конкурсів дитячої творчості?
2. Які історичні традиції фестивалів сьогодення?
3. Які бувають фестивалі та конкурси за рівнем проведення?

Завдання для самостійної роботи до теми 4.4.

Використовуючи вказану літературу, конспект та інтернет ресурс підготувати «Положення» про фестиваль.

Основна література: 1,2.

Допоміжна література: 2-6, 17, 18, 38, 39, 41, 42, 47, 48, 52, 53, 55.

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 7.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 4
Тести до модульного контролю № 4

1. Які вимоги висуває мистецтво танцю до відбору дітей для занять хореографією:
  - a. психологічні, фізичні та фізіологічні
  - b. бажання, спадковість та артистизм
  - c. самопочуття, фізичні та бажання батьків

2. З метою підвищення культури танцю, розкриття естетики та краси танцювальної форми в урок водять:
  - a. класичний exercise
  - b. stretching
  - c. музично-ритмічне навчання

3. Відрізок життя індивіда, який досягає певного ступеня розвитку та має характерні, відносно стійкі якісні особливості, це:
  - a. стадія розвитку
  - b. віковий період
  - c. фаза психічного розвитку

4. Основна форма навчального процесу в дитячому хореографічному колективі – це:
  - a. урок
  - b. заняття
  - c. тренування

5. Кожен урок має сприяти ефективній реалізації *основних функцій дидактичного процесу*:
  - a. виховної, початкової та тренувальної
  - b. освітньої, розвивальної, виховної та самовдосконалення
  - c. освітньої, виховної та творчої

6. Види уроків в хореографічній освіті:
  - a. тренувальний, звітний та контрольний
  - b. виховний, показовий та відкритий
  - c. навчальний, контрольний та відкритий

7. Самостійна робота керівника дитячого хореографічного колективу в підготовці та проведенні *уроку* має вирішальне значення в:
  - a. навчально-виховній, тренувальній і репетиційній роботі
  - b. організаційній, тренувальній і постановчій роботі
  - c. навчальній, виховній, тренувальній роботі

8. Хореографічний твір залежить від органічного синтезу:
  - a. хореографічної, сценографічної драматургії
  - b. музичної, лексичної, лібрето
  - c. музичної, хореографічної, сценографічної та сценарно-літературної драматургії

9. Принцип створення дитячих хореографічних номерів в основі своїй:
  - a. сюжетно-танцювальний
  - b. сюжетно-ігровий
  - c. сюжетно-дійовий

10. Умовний поділ цілісного життєвого циклу на вікові періоди (категорії), що вимірюють роками, це:
  - a. вікова періодизація
  - b. градація за віком
  - c. життєві цикли

11. Слово французького походження, яке означає підбір п'єс, музичних, хореографічних, літературних творів, що демонструють у театрі (колективі) за певний проміжок часу:
  - a. програма
  - b. афіша
  - c. репертуар

12. Підбір напряму репертуару залежить від:
  - a. профілю хореографічного колективу
  - b. творчого задуму балетмейстера
  - c. календарного планування колективу

13. Варіація – це:
  - a. танець одного соліста
  - b. танець двох солістів
  - c. танець кордебалету

14. Варіація може бути:
  - a. жіноча
  - b. чоловіча та жіноча
  - c. чоловіча

15. Дуєтний танець (па-де-де) – це:
  - a. танець одного артиста
  - b. танець трьох партнерів
  - c. танець двох партнерів

16. Музична форма дуетного танцю – це:
- антре, адажіо, чоловіча та жіноча варіації та кода
  - пролог, зав'язка, кульмінація, розв'язка.
  - чоловіча та жіноча варіації, зав'язка, розвиток дії та епілог
17. Танець у варіантах: троє жінок; троє чоловіків; двоє жінок і один чоловік; двоє чоловіків і одна жінка – це:
- тріо (па-де-труа)
  - дуетний танець (па-де-де) + чоловік
  - дуетний танець (па-де-де) + жінка
18. Танець у варіантах: четверо жінок, четверо чоловіків, троє жінок і один чоловік, троє чоловіків та одна жінка або двоє жінок і двоє чоловіків – це:
- мала форма
  - квартет (па-де-катр)
  - сюжетний танець
19. Залежно від задуму балетмейстера та музичного вирішення твору можуть бути малі форми:
- квінтети, секстети, ансамблі
  - групи, класи, гуртки
  - об'єднання, секції, команди
20. Масовий танець у театрі, що створює образ, який підкреслює час, місце, характер і значимість загальної дії – це:.
- група
  - кордебалет
  - ансамбль
21. Концерти ансамблю можуть бути:
- загальні; програмні; сольні
  - змішані; святкові; закордонні
  - змішані; тематичні; програмні
22. Які критерії в підборі репертуару хореографічного колективу:
- доцільність, художність, доступність
  - тематичність, актуальність, творча цінність твору
  - заохочення артистів, новизна, видовище твору
23. Традиції сьогоднішніх фестивалів беруть початок від:
- Венеційських карнавалів
  - Олімпійських ігор
  - Італійської фієсти

24. Доцільно впорядкована інтонаційна система висотних зв'язків музичних звуків:
- ритм музичного твору
  - лад музичного твору
  - темп музичного твору
25. Тональність музичних звуків:
- мінор та мажор
  - алегро та адажіо
  - антрé та фінал
26. Прилад для визначення темпу шляхом точного відліку тривалостей музичного метра – це:
- хронометр
  - сикундовимірювач
  - метроном
27. Ритм – це:
- рівномірне чергування впорядкованих звукових елементів
  - почергове акцентування звуків
  - розмірене зазначення звукового сигналу
28. Тембр – це:
- “зміна” звучання звуку (довгий короткий)
  - “виокремлення” звукового ряду (високий, низький)
  - “забарвлення” звуку (м'який, різкий)
29. Темп – це:
- ритмізоване виконання музичного твору, відносно художнього образу
  - ступінь швидкості виконання музичного твору, обумовлений змістом і характером музики
  - послідовність виконання музичного твору, що залежить від задуму композитора
30. Кордебалет – це:
- група балерин, яка виконує масові танці та сцени
  - ансамбль танцівниць, які створюють загальні танцювальні враження
  - солісти ансамблю, які виконують особливі танці та сцени
31. “Па” в мистецтві танцю, це:
- рух, крок
  - поза, положення
  - комбінація

32. Тип літературного твору, який об'єднує в собі родові та видові якості, тематичні, пафосні, композиційні, образні, стильові ознаки, це:
- драматургія
  - жанр
  - сценографія
33. До драматичного жанру відноситься:
- повість, притча, роман, фейлетон
  - водевіль, драма, інтермедія
  - медитація, ода, пісня, послання
34. До епічного жанру відноситься:
- комедія, мелодрама, трагедія
  - епіталама, епітафія, ліричний портрет
  - есе, казка, легенда, міф
35. До ліричного жанру відноситься:
- гімн, дифірамб, думка, елегія
  - нарис, новела, оповідання, памфлет
  - трагікомедія, трагіфарс
36. Малий епічний жанр літератури – це:
- ода
  - казка
  - притча
37. Побудова художнього твору, зумовлена змістом, характером, призначенням і спрямовані на створення художнього образу – це:
- постановка
  - композиція
  - етюд
38. Літературний опис балету –це:
- програмка
  - буклет
  - лібрето
39. Сукупність фахових термінів (слів або словосполучень), що висловлюють специфічні поняття з галузі хореографічного мистецтва – це:
- словник
  - термінологія
  - тезаурус

Стародавній або середньовічний рукописний сувій, кодекс, книга:

- a. манускрипт
- b. папірус
- c. світок

40. Музичний сценічний твір, кінофільм, переважно комедійного характеру – це:

- a. оперета
- b. мюзикл
- c. комедія

41. Вид естрадного театру, у якому виконують концертні програми й тематичні естрадні огляди (ревю) – це:

- a. арт-хол
- b. мюзик-хол
- c. водевіль

42. Народна творчість – це:

- a. екзотика
- b. нація
- c. фольклор

43. Якими принципами педагогіки необхідно користуватись в методиці хореографічних дисциплін:

- a. психологічними
- b. міжгалузеві
- c. дидактичними

44. Методично вірне, емоційне, виразне та досконале виконання педагогом завдання, яке він ставить перед дітьми:

- a. зразок
- b. еталон
- c. взірець

45. Один із методичних прийомів – це вміння користуватися словом під час занять хореографією:

- a. словесні пояснення
- b. словесний метод
- c. вказівки помилок

46. Відрізок життя індивіда, який досягає певного ступеня розвитку та має характерні, відносно стійкі якісні особливості – це:

- a. віковий розподіл
- b. віковий період
- c. вікова градація

47. Нетривалий за часом (до 1 року) період розвитку людини, що характеризується бурхливими психологічними змінами:

- a. вікова криза
- b. віковий перехід
- c. зміни за віком
- d.

48. Які певні вікові періоди найсприятливіші, що до розвитку психічних процесів дитини:

- a. пубертатний період
- b. сенситивні період
- c. перехідний період

49. Фестивальна процесія – це:

- a. процесія колективів, що беруть участь у конкурсі
- b. хода колективів, що не рухається
- c. колона, яка вибудовується з колективів, що беруть участь у фестивалі, рухається заздалегідь окресленим маршрутом

Тести до Модульного контролю № 4 оцінюються за кількістю вірних відповідей (один тест – 2 бали).

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

(за формами контролю)

№ з/п	Назви виду роботи, способи набуття знань	Бали за 1 заняття	Бали за всі заняття (максимальні)	Бали за всі заняття (максимальні)	Бали за всі заняття (максимальні)	Бали за всі заняття (максимальні)
			1 модуль	2 модуль	3 модуль	4 модуль
1	Відвідування лекцій та участь в аудиторній роботі	1	3x1=3	3x1=3	4x1=4	4x1=4
2	Участь у семінарських заняттях	3	3x3=9	3x3=9	4x3=12	4x3=12
3	Самостійна робота	1	3x1=3	3x1=3	4x1=4	4x1=4
4	Модульна контрольна робота	3	1x3=3	1x3=3	1x3=3	1x3=3
	Усього за модуль		18	18	23	23
	Екзамен	18				
	Разом з дисципліни	18+18+23+23+18 = 100 балів				

5. ТЕСТИ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Види хореографічної освіти:

- a. довишівська, коледж, післявишівська
- b. шкільна, вишівська, післявишівська
- c. довишівська, вишівська (вища), післявишівська

2. Види навчальних закладів:

- a. прості та комплексні
- b. фахові та комплексні
- c. спеціалізовані та фахові

3. Рівні акредитації навчальних закладів стосовно вищої (вищої) хореографічної освіти:

- a. I – училище, технікум; II – коледж; III – інститут, консерваторія; IV – університет, академія
- b. I – училище; II – технікум; III – інститут; IV – академія
- c. I – технікум; II – коледж; III – консерваторія; IV – університет

4. Система вищої хореографічної освіти складається з:

- a. трьох освітньо-кваліфікаційних рівнів
- b. п'яти освітньо-кваліфікаційних рівнів
- c. чотирьох освітньо-кваліфікаційних рівнів

5. Специфіка викладання фахових дисциплін у навчальному закладі мистецького спрямування полягає в поділі їх на:

- a. фахові, практичні та загальні
- b. практичні, теоретичні та загальні
- c. теоретичні, індивідуальні та загальні

6. Яку книгу написав Рауль Фейє (1700):

- a. “Орхезографія”
- b. “Хореографія, або мистецтво запису танцю”;
- c. “Майстер танців”

7. Вчитель танців французького короля Людовика XIV, професор французької Академії танців, у якій почали систематизовано записувати назви рухів класичного балету:

- a. Альберт Цорн
- b. Жан Батист Люллі
- c. П'єр Бошан

8. У якому році була започаткована спеціальність “Хореографія” Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв:

- a. 1997 р.
- b. 1976 р.
- c. 2002 р.

9. Терміни поділяють на групи:

- a. загальні; основні (конкретні); додаткові (допоміжні);
- b. додаткові; загальні; основні (допоміжні);
- c. допоміжні; додаткові; основні.

10. Хто склав книгу “Повний курс класичного танцю. Школа Енріке Чеккетті”:

- a. Граціозо Чеккетті
- b. Жан Жорж Новер
- c. Енріке Чеккетті
- d. Джоан Грочейо

11. Хто написав передмову до четвертого видання В. Верховинця “Теорія українського народного танцю” (Київ, 1967):

- a. Юрій Станішевський
- b. Павло Вірський
- c. Мирослав Вантух

12. Роки життя хореографа і педагога народного танцю Василенко Кіма Юхимовича:

- a. 1925 – 2002
- b. 1905 – 1996
- c. 1931 – 2006

13. Методичний посібник Березової Г. О. “Хореографічна робота з дошкільнятами” розрахований на роботу з дітьми:

- a. 3– 6 років
- b. 4–7 років
- c. 5–6 років

14. З кількох частин складається підручник К Василенка “Український танець” (1997):

- a. чотири
- b. шість
- c. три

15. Підручник Л. Цветкової “Методика викладання класичного танцю” викладена:

- a. українською мовою
- b. російською мовою
- c. англійською мовою

16. Перший науковий трактат “Про музику” Джоан Грочейо, у якій детально описано середньовічні танці, вийшов у:

- a. 1300
- b. 1661
- c. 1703

17. В. Верховинець написав книгу “Теорія українського народного танцю” в:

- a. 1921
- b. 1924
- c. 1919

18. Перший професор хореографії на теренах України:

- a. Галина Березова
- b. Кім Василенко
- c. Лариса Цветкова

19. Хто є автором книг: “*Народне хореографічне мистецтво України*” (1963), “*Українські народні танці*” (1968):

- a. Станішевський О.Ю.
- b. Гуменюк А.І.
- c. Дарій Ластівка

20. Хто є автором першої дитячої книги з музично-ігровим репертуаром “*Весняночка*”:

- a. Василь Аврааменко
- b. Кім Василенко
- c. Василь Верховинець
- d. Ярослав Чуперчук

21. Перший в Україні підручник *К. Василенка* для закладів вищої освіти культури і мистецтв з українського танцю “*Український танець*” вийшов у:

- a. 1997
- b. 1986
- c. 1979

22. Як називається книга відомого українського хореографа *Василя Аврааменко*:

- a. “Українські народні танці і музика”
- b. “Українські танці, музика і стрій”
- c. “Українські національні танки, музика і стрій”

23. Хто є автором книг “*Хореографічна робота з дошкільнятами*”, “*Класичний танець у дитячих хореографічних колективах*”:

- a. Березова Г.
- b. Уварова Е.
- c. Костровицька В.

24. Одним із розділів роботи майбутнього керівника хореографічного колективу є необхідність сформуванати навички:

- a. виховної, навчальної, постанов роботи
- b. організаційної, навчальної, постанов роботи
- c. організаційної, навчальної, концертної роботи

25. Посібники якого автора написано відповідно до програми шкільної освіти:

- a. Березова Г. О.
- b. Бондаренко Л. А
- c. Цветкової Л. Ю.

26. Роки життя балетмейстера і педагога класичного танцю Галини Березоваї::

- a. 1916-1989
- b. 1924-1998
- c. 1909-1997

27. Яку назву має книга видатного українського хореографа:
- “Українські національні танки, музика і стрій”
  - “Українські танці і музика”
  - “Танки, музика і стрій”
28. За якою танцювальною програмою складено підручник Алекса Мура “Бальні танці” (“Ballroom Dancing”):
- європейська
  - латиноамериканська
  - спортивно-бальна
29. Роки життя українського хореографа Василя Верховинця:
- 1906-1971
  - 1880-1938
  - 1889-1948
30. Джозеф С. Хавілер, автор книги “Тіло танцівника. Медичний погляд на танці і тренування”, за фахом був:
- танцівником
  - лікарем
  - хореографом
31. Основні розділи (види) роботи в хореографічному колективі:
- організаційна, навчальна, постановочна
  - навчальна, репетиційна, постановочна
  - організаційна, навчальна, концертна
32. Відповідно до *Типового навчального плану* планується робота:
- гуртків, клубів, студій, творчих зборів
  - груп, секцій, класів та об’єднань
  - гуртків, секцій, студій та інших творчих об’єднань
33. *Журнал планування та обліку роботи* хореографічного гуртка – це:
- табелі обліку робочого часу, який фіксує навантаження
  - один з основних документів керівника гуртка, який відображає навчально-виховну роботу
  - зміст проведеної роботи з концертної діяльності
34. Послідовність частин уроку класичного в колективі народного танцю:
- exercise біля станка, на середині залу, adagio, exercise на пальцях.
  - exercise на середині залу, adagio, allegro, exercise на пальцях.
  - exercise біля станка та на середині залу, adagio, allegro.
35. Урок народно-сценічного танцю складається з:
- навчально-тренувальної, постановочної, репетиційної частини
  - навчальної, тренувальної, репетиційної частини
  - виховної, постановочної, репетиційної частини

36. Своєрідне тримання тіла без напруження та витягнутості вгору – це:
- а. поза колапсу
  - б. поліритмія
  - в. ізоляція
  - г. поліцентрія
37. Скільки принципів має сценічна обробка фольклорного матеріалу (К.Василенко):
- а. п'ять
  - б. три
  - в. чотири
38. Масове святкування, показ досягнень хореографічного мистецтва – це:
- а. фестиваль
  - б. конкурс
  - в. фестиваль-конкурс
39. Головним документом фестивалю-конкурсу є:
- а. заявка-анкета
  - б. паспорт
  - в. положення
40. Національна хореографічна спілка України (НХСУ) заснована у:
- а. 2002 році
  - б. 2000 році
  - в. 2003 році
41. Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського відбувся:
- а. три рази
  - б. п'ять разів
  - в. чотири рази
42. Яку назву має міжнародний конкурс балету, що носить ім'я видатного українського діяча Сергія Михайловича Лифаря:
- а. Міжнародний конкурс балету імені С. Лифаря
  - б. Міжнародний фестиваль “Серж Лифар де ля данс”
  - в. Міжнародний конкурс-фестиваль артистів балету імені С. Лифаря
43. Основний вид діяльності дітей дошкільного віку, що розвиває психічні та фізичні якості дитини:
- а. малювання
  - б. гра
  - в. танець
44. Яке значення має казка:
- а. розважальне
  - б. заспокійливе
  - в. виховне

45. Музично-рухове виховання, яке базується на законах музичного ритму:
- ритміка
  - пластика
  - мелодія
46. Сюжетно-образні рухи пов'язані з елементами наслідування, тому їх часто називають:
- образними
  - вільними
  - імітаційними
47. Засоби музичної виразності – це:
- темп, динаміка, регістрове забарвлення
  - темп, мелодика, регістрове забарвлення
  - динаміка, регістрове забарвлення, музичний розмір
48. Органи самоуправління в дитячому хореографічному колективі – це:
- директор-адміністратор
  - батьківський комітет
  - керівник-хореограф
49. Які вимоги висуває мистецтво танцю до відбору дітей для занять хореографією:
- психологічні, фізичні та фізіологічні
  - бажання, спадковість та артистизм
  - самопочуття, фізичні та бажання батьків
50. Упорядкована хореографічна діяльність педагога й учнів спрямована на досягнення заданої мети:
- прийом
  - метод
  - план
51. З метою підвищення культури танцю, розкриття естетики та краси танцювальної форми в урок вводять:
- класичний *exercise*
  - stretching*
  - музично-ритмічне навчання
52. Відрізок життя індивіда, який досягає певного ступеня розвитку та має характерні, відносно стійкі якісні особливості, – це:
- стадія розвитку
  - віковий період
  - фаза психічного розвитку

53. Основна форма навчального процесу в дитячому хореографічному колективі – це:

- a. урок
- b. заняття
- c. тренування

54. Кожен урок має сприяти ефективній реалізації *основних функцій дидактичного процесу*:

- a. виховної, початкової та тренувальної
- b. освітньої, розвивальної, виховної та самовдосконалення
- c. освітньої, виховної та творчої

55. Види уроків у хореографічній освіті:

- a. тренувальний, звітний та контрольний
- b. виховний, показовий та відкритий
- c. навчальний, контрольний та відкритий

56. Самостійна робота керівника дитячого хореографічного колективу в підготовці та проведенні *уроку* має вирішальне значення в:

- a. навчально-виховній, тренувальній і репетиційній роботі
- b. організаційній, тренувальній і постановчій роботі
- c. навчальній, виховній, тренувальній роботі

57. Хореографічний твір залежить від органічного синтезу:

- a. хореографічної, сценографічної драматургії
- b. музичної, лексичної, лібрето
- c. музичної, хореографічної, сценографічної та сценарно-літературної драматургії

58. Принцип створення дитячих хореографічних номерів в основі своїй:

- a. сюжетно-танцювальний
- b. сюжетно-ігровий
- c. сюжетно-дійовий

59. Умовний поділ цілісного життєвого циклу на вікові періоди (категорії), що вимірюють роками, – це:

- a. вікова періодизація
- b. градація за віком
- c. життєві цикли

60. Слово французького походження, яке означає підбір п'єс, музичних, хореографічних, літературних творів, що демонструють у театрі (колективі) за певний проміжок часу:

- a. програма
- b. афіша
- c. репертуар

61. Підбір напряму репертуару залежить від:
- профілю хореографічного колективу
  - творчого задуму балетмейстера
  - календарного планування колективу
62. Варіація – це:
- танець одного соліста
  - танець двох солістів
  - танець кордебалету
63. Варіація може бути:
- жіноча
  - чоловіча та жіноча
  - чоловіча
64. Дуетний танець (па-де-де) – це:
- танець одного артиста
  - танець трьох партнерів
  - танець двох партнерів
65. “Двійка” – танець в унісон, виконавці, зазвичай, однієї статі; “пара” – чоловік і жінка; “діалог” – кожний із виконавців розкриває свою тему, яка виражає конкретну думку в діалозі – це:
- види дуетного танцю
  - види варіацій
  - види танцювальної лексики
66. Музична форма дуетного танцю – це:
- антре, адажіо, чоловіча та жіноча варіації та кода
  - пролог, зав’язка, кульмінація, розв’язка.
  - чоловіча та жіноча варіації, зав’язка, розвиток дії та епілог
67. Танець у варіантах: троє жінок; троє чоловіків; двоє жінок і один чоловік; двоє чоловіків і одна жінка – це:
- тріо (па-де-труа)
  - дуетний танець (па-де-де) + чоловік
  - дуетний танець (па-де-де) + жінка
68. Танець у варіантах: четверо жінок, четверо чоловіків, троє жінок і один чоловік, троє чоловіків та одна жінка або двоє жінок і двоє чоловіків – це:
- мала форма
  - квартет (па-де-катр)
  - сюжетний танець

69. Залежно від задуму балетмейстера та музичного вирішення твору можуть бути малі форми:

- a. квінтети, секстети, ансамблі
- b. групи, класи, гуртки
- c. об'єднання, секції, команди

70. Масовий танець у театрі, що створює образ, який підкреслює час, місце, характер і значимість загальної дії – це:

- a. група
- b. кордебалет
- c. ансамбль

71. Концерти ансамблю можуть бути:

- a. загальні; програмні; сольні
- b. змішані; святкові; закордонні
- c. змішані; тематичні; програмні

72. Які критерії в підборі репертуару хореографічного колективу:

- a. доцільність, художність, доступність
- b. тематичність, актуальність, творча цінність твору
- c. заохочення артистів, новизна, видовище твору

73. Традиції сьогоденних фестивалів беруть початок від:

- a. Венеційських карнавалів
- b. Олімпійських ігор
- c. Італійської фієсти

74. Доцільно впорядкована інтонаційна система висотних зв'язків музичних звуків:

- a. ритм музичного твору
- b. лад музичного твору
- c. темп музичного твору

75. Тональність музичних звуків:

- a. мінор та мажор
- b. алегро та адажіо
- c. антрé та фінал

76. Прилад для визначення темпу шляхом точного відліку тривалостей музичного метра – це:

- a. хронометр
- b. сикундовимірювач
- c. метроном

77. Ритм – це:

- a. рівномірне чергування впорядкованих звукових елементів
- b. почергове акцентування звуків
- c. розмірене зазначення звукового сигналу

78. Тембр – це:

- a. “зміна” звучання звуку (довгий короткий)
- b. “виокремлення” звукового ряду (високий, низький)
- c. “забарвлення” звуку (м'який, різкий)

79. Темп – це:

- a. ритмізоване виконання музичного твору, відносно художнього образу
- b. ступінь швидкості виконання музичного твору, обумовлений змістом і характером музики
- c. послідовність виконання музичного твору, що залежить від задуму композитора

80. Кордебалет – це:

- a. група балерин, яка виконує масові танці та сцени
- b. ансамбль танцівниць, які створюють загальні танцювальні враження
- c. солісти ансамблю, які виконують особливі танці та сцени

81. “Па” в мистецтві танцю – це:

- a. рух, крок
- b. поза, положення
- c. комбінація

82. Тип літературного твору, який об'єднує в собі родові та видові якості, тематичні, пафосні, композиційні, образні, стильові ознаки – це:

- a. драматургія
- b. жанр
- c. сценографія

83. До драматичного жанру відноситься:

- a. повість, притча, роман, фейлетон
- b. водевіль, драма, інтермедія
- c. медитація, ода, пісня, послання

84. До епічного жанру відноситься:

- a. комедія, мелодрама, трагедія
- b. епіталама, епітафія, ліричний портрет
- c. есе, казка, легенда, міф

85. До ліричного жанру відноситься:

- a. гімн, дифіраμβ, думка, елегія
- b. нарис, новела, оповідання, памфлет
- c. трагікомедія, трагіфарс

86. Малий епічний жанр літератури – це:

- a. ода
- b. казка
- c. притча

87. Побудова художнього твору, зумовлена змістом, характером, призначенням і спрямовані на створення художнього образу, це:

- a. постановка
- b. композиція
- c. етюд

88. Літературний опис балету – це:

- a. програмка
- b. буклет
- c. лібрето

89. Сукупність фахових термінів (слів або словосполучень), що висловлюють специфічні поняття з галузі хореографічного мистецтва – це:

- a. словник
- b. термінологія
- c. тезаурус

90. Стародавній або середньовічний рукописний сувій, кодекс, книга:

- a. манускрипт
- b. папірус
- c. світок

91. Музичний сценічний твір, кінофільм, переважно комедійного характеру – це:

- a. оперета
- b. мюзикл
- c. комедія

92. Вид естрадного театру, у якому виконують концертні програми й тематичні естрадні огляди (ревю) – це:

- a. арт-хол
- b. мюзик-хол
- c. водевіль

93. Народна творчість – це:

- a. екзотика
- b. нація
- c. фольклор

94. Якими принципами педагогіки необхідно користуватись в методиці хореографічних дисциплін:

- a. психологічними
- b. міжгалузеві
- c. дидактичними

95. Методично вірне, емоційне, виразне та досконале виконання педагогом завдання, яке він ставить перед дітьми:

- a. зразок
- b. еталон
- c. взірець

96. Один з методичних прийомів, зокрема вміння користуватися словом під час занять хореографією:

- a. словесні пояснення
- b. словесний метод
- c. вказівки помилок

97. Структура навчально-педагогічного процесу в різних вікових групах дитячих колективів базується на таких документах:

- a. Типовий навчальний план позашкільного навчального закладу; Навчальна програма; План-конспект уроку
- b. Типовий навчальний план позашкільного навчального закладу; Навчальний план на рік; Навчальна програма
- c. Типовий навчальний план позашкільного навчального закладу; Навчальний план на семестр; Навчальне планування

98. Відрізок життя індивіда, який досягає певного ступеня розвитку та має характерні, відносно стійкі якісні особливості, – це:

- a. віковий розподіл
- b. віковий період
- c. вікова градація

99. Нетривалий за часом (до 1 року) період розвитку людини, що характеризується бурхливими психологічними змінами:

- a. вікова криза
- b. віковий перехід
- c. зміни за віком

100. Які певні вікові періоди найсприятливіші щодо розвитку психічних процесів дитини:

- a. пубертатний період
- b. сенситивний період
- c. перехідний період

Тести до екзамену оцінюються за кількістю вірних відповідей (один тест – 1 бал).

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Мета і завдання хореографічної освіти.
2. Види хореографічної освіти.
3. Цілі та завдання курсу “Методика роботи з хореографічним колективом”.
4. Хореографічна термінологія як мова фахового спілкування.
5. Методика викладання фахових дисциплін у навчальному закладі та її завдання.
6. Класифікація танцювальних колективів за видами та формами.
7. Методика навчання хореографічним рухам за основними дидактичними принципами педагогіки.
8. Хореографічна пам’ять. Її види.
9. Збереження фольклорно-етнографічного хореографічного матеріалу.
10. Сценічне оброблення фольклорного матеріалу.
11. Основні принципи запису танців.
12. Постановка танцю за записом.
13. Значення педагогічного досвіду майстра класичного танцю Г. Чеккетті (“Повний підручник класичного танцю”).
14. Значення педагогічного досвіду майстра класичного танцю Л. Цветкової (“Методика викладання класичного танцю”).
15. Значення педагогічного досвіду майстра народно-сценічного танцю В. Верховинця (“Теорія українського народного танцю”, “Весняночка”).
В. Верховинець як основоположник запису танцю в Україні.
16. Значення педагогічного досвіду майстра народно-сценічного танцю К. Василенка (“Український танець”).
17. Значення педагогічного досвіду майстра сучасного танцю Дж. Хавілера (“Тіло танцівника. Медичний погляд на танці і тренування”).
18. Значення педагогічного досвіду майстра бального танцю А. Мура (“Бальні танці”).
19. Значення педагогічного досвіду майстра хореографії в роботі з дітьми Г. Березової (“Хореографічна робота з дошкільнятами”, “Класичний танець у дитячому колективі”).
20. Значення педагогічного досвіду майстра хореографії в роботі з дітьми Л. Бондаренко (“Методика хореографічної роботи в школі та позашкільних закладах”, “Ритміка і танець у 1–4 класах загальноосвітніх шкіл”).
21. Основні розділи (види) роботи в хореографічному колективі.
Планування роботи в хореографічному колективі.
22. Організаційна робота в хореографічному колективі.
23. Організація та створення хореографічного колективу.
24. Види колективів класичного танцю, методика роботи.
25. Види колективів народного танцю, методика роботи.
26. Види колективів сучасного танцю, методика роботи.
27. Види колективів бального танцю, методика роботи.

28. Приміщення та обладнання залу для занять хореографією. Репетиційний одяг і взуття для занять із хореографії. Забезпечення та використання технічних засобів у роботі хореографічного колективу.

29. Навчальна робота в хореографічному колективі (навчально-виховна, навчально-тренувальна, репетиційна).

30. Методичні принципи побудови уроку з фахових дисциплін: класичний танець (послідовність тренажу, кількість і тривалість частин уроку).

31. Методичні принципи побудови уроку з фахових дисциплін: народно-сценічний танець (особливості уроку, музичний супровід, етюдна форма).

32. Методичні принципи побудови уроку з фахових дисциплін: сучасний танець (тренаж, основні елементи, методика розучування).

33. Методичні принципи побудови уроку з фахових дисциплін: бальний танець (тренаж, основні елементи, методика розучування).

34. Значення тренажу у виховному процесі творчого колективу.

35. Методичні вимоги до побудови комбінацій тренажу класичного танцю, основи музичного супроводу.

36. Методичні вимоги до побудови комбінацій тренажу народно-сценічного танцю, основи музичного супроводу.

37. Методичні вимоги до побудови комбінацій тренажу сучасного танцю, основи музичного супроводу.

38. Методичні вимоги до побудови комбінацій тренажу бального танцю, основи музичного супроводу.

39. Постановча робота в хореографічному колективі.

40. Керівник хореографічного колективу як балетмейстер; види діяльності.

41. План роботи керівника хореографічного колективу як балетмейстера при створенні хореографічного твору.

42. Робота керівника хореографічного колективу над сценарієм постановчої роботи.

43. Робота керівника хореографічного колективу з музичним матеріалом у постановчій роботі.

44. Робота керівника хореографічного колективу з художником у постановчій роботі. Значення костюма в танці.

45. Робота над репертуаром в аматорському хореографічному колективі класичного танцю.

46. Робота над репертуаром в аматорському хореографічному колективі народного танцю.

47. Робота над репертуаром в аматорському хореографічному колективі сучасного танцю.

48. Робота над репертуаром в аматорському хореографічному колективі бального танцю.

49. Методика підготовки хореографічного колективу до творчого виступу.

50. Методика проведення творчих звітів, концертів аматорського хореографічного колективу.

51. Організація фестивалів, конкурсів хореографічного мистецтва (Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені П. Вірського, Міжнародний конкурс балету імені С. Лифаря).

52. Значення хореографічного мистецтва у виховному процесі молодого покоління.

53. Значення гри для формування особистості дитини засобами хореографічного мистецтва.

54. Значення казки у виховному процесі дітей різних вікових груп засобами хореографічного мистецтва.

55. Музика та її значення в естетичному вихованні дитини засобами хореографічного мистецтва.

56. Методика організації дитячого хореографічного колективу (з урахуванням видової специфіки колективу та віку учасників).

57. Специфіка роботи в дитячому хореографічному колективі.

58. Планування роботи в дитячому хореографічному колективі (документація).

59. Зміст роботи керівника дитячого хореографічного колективу, структура та роль органів самоуправління.

60. Основні вимоги відбору для занять у дитячому хореографічному колективі (фізичні та фізіологічні дані).

61. Методика навчально-виховної роботи в дитячому хореографічному колективі (методичні прийоми: показ, зразок, слово, музика, гра, підсвідома діяльність).

62. Структура навчально-педагогічного процесу в різних вікових категоріях дитячого хореографічного колективу.

63. Урок як основна форма навчального процесу в дитячому хореографічному колективі.

64. Види уроків у дитячому хореографічному колективі. Методика проведення навчального, контрольного відкритого уроку.

65. Методика організації першого заняття в дитячому колективі.

66. Методика проведення хореографічних занять з дітьми дошкільного віку (3–5 років).

67. Методика проведення хореографічних занять з дітьми молодшого шкільного віку (6–9 років).

68. Методика проведення хореографічних занять з дітьми середнього шкільного віку (підліток, 10–14 років).

69. Методика проведення хореографічних занять з дітьми старшого шкільного віку (юнацький вік, 15–17 років).

70. Музично-ритмічне заняття з дошкільнятами та дітьми молодшого шкільного віку.

71. Методика опанування рухами класичного *exercise* у дитячому хореографічному колективі.

72. Постановча робота в дитячому хореографічному колективі.

73. Постановча робота з дітьми різних вікових груп.

74. Формування репертуару дитячого хореографічного колективу (певної вікової категорії).

75. Організація концертів, фестивалів, конкурсів хореографічного мистецтва для дитячих колективів.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТА

Відповідь студента оцінюється на:

➤ **Оцінку А (90-100)** – якщо повно та глибоко, розгорнуто, правильно та обґрунтовано викладено матеріал:

- студент виявляє глибокі знання усієї програми навчальної дисципліни;
- відображає чітко знання термінів, правильно формулює відповідь, робить власні висновки та узагальнення;
- застосовує теоретичні знання на практиці, робить власні висновки та узагальнення;
- володіє навичками івент-аналізу масових та елітарних практик;
- розуміє можливості сучасних наукових методів та володіє цими методами на рівні, необхідному для вирішення практичних завдань, що постають при виконанні професійних обов'язків.

➤ **Оцінку В (82-89)** – якщо правильно та обґрунтовано викладено матеріал:

- студент виявляє знання усієї програми навчальної дисципліни;
- відображає чітко знання термінів, правильно формулює відповідь, робить певні узагальнення;
- але відповідь не містить усіх необхідних відомостей про предмет запитання;
- наявні незначні неточності у виконанні практичних завдань.

➤ **Оцінку С (74-81)** – якщо правильно викладено матеріал:

- відображає знання термінів, логічно формулює відповідь, але наявні незначні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, нечіткі їхні характеристики;
- наявні неточності у виконанні практичних завдань.

➤ **Оцінку D (64-73)** – якщо відповідь студента є поверхневою, недостатньо аргументованою:

- є неповною, не містить усіх необхідних відомостей про предмет запитання;
- є не зовсім правильною: наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, нечіткі їх характеристики;
- свідчить про наявність прогалин у знаннях, зокрема не засвідчує повною мірою знання основних понять, концепцій, категорій;
- не містить посилань на літературу;
- викладена з порушенням логіки подання матеріалу.

- містить багато граматичних, грубих стилістичних помилок та виправлень;
- **Оцінку E (60-63)** – якщо відповідь студента є поверхневою:
  - свідчить про наявність прогалин у знаннях, зокрема не засвідчує повною мірою знання основних понять, концепцій, категорій;
  - викладена з порушенням логіки подання матеріалу.
- **Оцінку FX (35-59)** – якщо студент не відповів на поставлене питання або відповідь є неправильною:
  - не розкриває сутності питання, або ж допущено грубі змістовні помилки, які свідчать про відсутність відповідних знань у студента чи їх безсистемність та поверховість;
  - не знає основних положень навчальної дисципліни та принципів аналізу ситуацій; не вміє сформулювати власну думку та викласти її.
- **Оцінку F (1-34)** – якщо студент не відвідував заняття, не відпрацював їх, не проявляв бажання пізнавати навчальну дисципліну.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену/заліку, курсового проекту (роботи), практики
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Добре
74–81	C	
64–73	D	
60–63	E	Задовільно
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Публікації науково-педагогічного працівника за темою навчальної дисципліни:

1. Демещенко В.В., Шалапа С. В. Хореографічне мистецтво як суттєва складова у естетичному вихованні сучасної дитини. Дитяча субкультура в Україні: традиції та сучасність (культурологічний контекст): монографія / С.М. Волков, Т.І. Гаєвська та ін. – К: Інститут культурології НАМ України, 2018. С. 413 – 448.
2. Науменко О. А., Шалапа С. В. Емоційний інтелект як важливий складник розвитку хореографа нової формації. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : зб. Матеріалів Ч.1 V Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 20–21 травня 2020 р. Київ : НАКККіМ, 2020. 216 с. [сайт]. URL: https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/Osoblyvosti_roboty_khor_eohrafa_Zbirka_2020_1.pdf
3. Шалапа С. В. Аспекти формування педагогічної культури у сфері мистецької освіти. Розвиток художньо-творчої особистості засобами різних видів мистецтва : зб. Матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 16–17 квітня 2021 р.). Київ : Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2021. 120 с.
4. Шалапа С.В. Витоки та перспективи українського фольклорного танцю. Дистанційний науковий круглий стіл «Архаїчні корені української етнокультури та культурні практики сьогодення». 20 листопада 2022р. [сайт]. URL: http://icr.org.ua/wp-content/uploads/2022/11/Program_RT_2111_2022.pdf
5. Шалапа С.В. Етапи становлення особистості українського балетмейстера, педагога, керівника хореографічного колективу В. С. Білошкурського. 100 років української культури в екзилі : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 9–10 грудня 2021 р. Київ : НАКККіМ, 2021. 179-186 [сайт]. URL: https://nakkkim.edu.ua/images/vidannya/Konferencii/Konferensiya_100__rokiv_u_kraïnskoï_kultury_v_ekzyli.pdf
6. Шалапа С.В. Презентація підручника «Методика виконання альтернативних видів сучасного танцю» Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. VII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 03 червня 2022 р.). Київ : НАКККіМ, 2022. 1С.10-15. [сайт]. URL: https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/Akademiia/Vydannia/konferentsii/Konferensiya_Osoblyvosti_roboty_choreografa_v_suchasnomu_socikulturnomu_prostorii.pdf
7. Шалапа С.В. Фольклорно-етнографічний хореографічний матеріал, як перспектива української культури./С. Шалапа//: Хореографічна культура і освіта : проблеми та перспективи : Зб. матеріалів I Міжнародної науково-

практичної конференції, Київ 30 квітня – 1 травня 2019 р. – Київ : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова , 2019. – С. 108 – 112.

8. Шалапа С.В. Хореографічна освіта: виникнення, становлення, види та форми. Культурні домінанти ХХІ століття: мистецька освіта : зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф. / упор. С. В. Шалапа. Київ, 30 вересня 2022 р. Київ : НАКККіМ, 2022. С. 51-53 [сайт]. URL: https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/Akademiia/Vydannia/konferentsii/2022_Kulturni_dominanty_20_stolittia_mystetska_osvita.pdf

Основна література:

9. Шалапа С. В., Корисько Н. М. Методика роботи з хореографічним колективом : підручник. Ч. 1. Київ : НАКККіМ, 2015. 252 с.
10. Шалапа С. В., Корисько Н. М. Методика роботи з хореографічним колективом : підручник. Ч. 2. Київ : НАКККіМ, 2015. – 220 с.

Допоміжна література:

11. Ахемян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. Київ : ДАКККіМ, 2003. 115с.
12. Балог К.Ф. Танці Закарпаття: Репертуарний збірник. Ужгород : Ужгородська міська друкарня, 2013. 168с., 20 с. іл.
13. Барвістий віночок. Збірка сюжетн. танців для дітей серед. і ст.шк.в. Київ : Муз. Україна, 1978 Вип. 6. Упоряд О. Корниєнко. 1986. 88с.
14. Білошкурский В.С., Шалапа С.В., Перепелкин В.В. Танцювальне мереживо Полтавського краю : збірник хореографічних матеріалів. Київ : НАКККіМ, 2014. 268 с.
15. Березова Г. А. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах Київ : Музична Україна, 1990. 256 с.
16. Березова Г. А. Хореографічна робота з дошкільнятами. Київ, 1983–1984, 1989. 205 с.
17. Бондаренко Л. А. Методика хореографічної роботи в школі і позашкільних закладах / Л. А. Бондаренко. Київ : Музична Україна, 1985. 224 с., іл.
18. Бондаренко Л. А. Ритміка і танець у 1–4 класах загальноосвітніх шкіл Київ : Музична Україна, 1989. 232 с.
19. Боримська Г. В. Самоцвіти українського танцю [Текст] : про Держ. заслуж. ансамбль танцю УРСР під керівн. П.П. Вірського Київ : Мистецтво, 1974. 136 с.
20. Бурковский О. Завжди в дорозі. Київ: Преса Плюс, 2013. 128 с. 88 іл.
21. Вадясова Н. В. Мистецько-педагогічна школа видатного діяча української культури Мирослава Вантуха: наукове видання / Наталя Вадясова, Василь Чернець, Валерія Шульгіна. Київ : НАКККіМ, 2012. 152с.
22. Вартовник В. Орієнтовні навчальні програми та методичні рекомендації з хореографії / В. Вартовник, Л. Архангельська, Н. Бондарчук, О. Копильчак, О. Ртузяк. Львів : Край, 2008. 172 с.

23. Василенко К. Лексика українського народного сценічного танцю. Київ, 1996. 424 с.
24. Василенко К. Украинские танцы на клубной сцене Москва, ПРОФИЗДАТ, 1960. 316 с.
25. Василенко К. Ю. Композиція українського-сценічного танцю. Київ: Мистецтво, 1983. 95с.
26. Василенко К. Український танець. Київ : ІПКПК, 1997. 281 с.
27. Василенко К. Ю. Композиція українського-сценічного танцю. Київ : Мистецтво, 1983. 95 с.
28. Верховинець В. Весняночка. Київ : Музична Україна, 1989. 343 с.
29. Верховинець В. Теорія українського народного танцю. Київ : Музична Україна, 1990. 150 с.
30. Вирский П. П. В вихре танца: Репертуар. сб. Киев : Мистецтво, 1982.
31. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю : підручник. аВид. 3-е, переробл. І допов. Київ : НАКККіМ, 2014, 332с.
32. Голдрич О. Методика роботи з хореографічним колективом. Львів : Край, 2002. 64 с.
33. Голдрич О. Хореографія / О. Голдрич. Львів : Край, 2003. 160 с.
34. Гуменюк А. І. Українські народні танці. Київ : Наукова думка, 1969. 615 с.
35. Гуменюк А. І. Народне хореографічне мистецтво України. Київ : АН УРСР, 1963. 236 с.
36. Забрєдовський С. Г. Методика роботи з хореографічним колективом: навч. посіб. Київ : НАКККіМ, 2010. 135 с.
37. Зайцев Є. В., Колесниченко Ю. В. Основи народно-сценічного танцю. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв І–ІV рівнів акредитації ; 2-е. Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. 416с.
38. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка : навч. посіб. Київ : ДАКККіМ, 2008. 151 с.
39. Кирилюк В. М. Дихання в хореографії. Практикум. Ніжин: Вид-тво НДУ ім. М. Гоголя, 2006. 102с.
40. Кирилюк В. Дихання в хореографії : навч.-метод. посіб. Ніжин : Вид-тво НДУ ім. М. Гоголя, 2006. 99с.
41. Кирилюк В. М. Сучасні освітні технології в хореографічній підготовці: навч.-методичний посібник. Ніжин : Вид-тво НДУ ім. М. Гоголя, 2007. 139 с.
42. Клара Балог. Життя у танці. До 85-річчя з дня народження народної артистки України Клари Федорівни Балог./В. Горобець/.
43. Кокуленко Б. Г. Актуальні проблеми теорії та історії танцювального мистецтва на Кіровоградщині «Там, де «Ятрань...» / Збірник наукових праць Бориса Кокуленка. Кіровоград : КНТУ, 2013. 440с.
44. Колногузенко Б. М. Види мистецтва та хореографі ї: метод. посіб. для підготовки бакалаврів і спеціалістів за фахом «Хореографія» (6.020200). Харків : ХДАК, 2009. 140с., 6 арк. іл.
45. Колосок О. П. Майстри народно-сценічного танцю: біографічний довідник ; укладач О. П. Колосок. Київ : ДАКККіМ, 2008. 116с.

46. Корнейчук В. П. Портрет з мозаїки. Маєстро Анатолій Авдієвський. Київ : Криниця, 2012, 495 с.
47. Кривожижа А. М. Роздуми про мистецтво танцю. Записки балетмейстера. Кіровоград: Центральнo-Українське видавництво 2012. 172с.
48. Кривожижа А. М. Гармонія танцю: навч.-метод. посібн. для студентів пед. навч. закладів / А. М. Кривожижа. – Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2005. 324 с.
49. Литвиненко В. А. Зразки народної хореографії: Підручник 2-е вид. Київ: Альтерпрес, 2008. 468с.
50. Лифар Серж. Спогади Ікара / пер. з фр. Г. Малець. Київ : Пульсари, 2007. 192 с. (Українці у славетній цивілізації).
51. Матейко К. І. Український народний одяг. Київ : Наукова думка, 1977. 224с.
52. Ніколаєва Т. Історія українського костюму. Київ : Либідь, 1996., 167 с. іл.
53. Про позашкільну освіту : Закон України // Позашкільна освіта в Україні (нормативно-правові акти). Київ : НЕНЦ, 2002. С. 3-32.
54. РИТМИ. Збірник бальних танців. Вип.№ 1./Сост.В.В.Островський, В. М. Михайлов. Київ : Мистецтво, 1968, 111с.ил., ноты. (Б-чка «В допомоць худож. Самодеятельности» № 26).
55. Роговик Л.С. Танець і практична психомоторика: навчання дітей з 4 до 7 років сучасних бальних танців. Київ : Навчальний посібник, 1997. 26с.
56. Станишевский Ю. О. Украинський балетний театр: історія і сучасність/ Ю. А. Станишевский. Київ : Муз. Україна, 2008. 411 с.: іл.
57. Танці Волині. З репертуару самодіяльного народного ансамблю танцю «ВОЛИНЯНКА» / Сост. Ірида Миколаївна Антипова. Київ : Мистецтво, 1973. 141 с. ил., ноты. (Б-чка «В допомоць худож. Самодеятельности», № 17).
58. Танці Полтавщини. Народні танці України. (репертуарний збірник). К.:Мистецтво, 1969. 75с. (Б-чка «В допомоць худож. Самодеятельности», № 24).
59. Терещенко Н.В. Історія та методика бального танцю : навч. – метод.посіб. для студентів напряду підготовки (спеціальності) Хореографія* вищих навчальних закладів /Н.В.Терещенко. Херсон : Издательство «ІТ», 2015. 220 с.
60. Франко І. Я. Коли ще звірі говорили. Вибрані твори у 50-ти т. / І. Я. Франко. Київ : Наукова думка, 1993. Т. 17.
61. Цветкова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю : підручник. Київ : Альтерпрес, 2005. 324 с.
62. Шалапа С. В. Теорія і методика викладання спортивного танцю : підручник. Ч. 2 [укр., англ. м.] Київ : НАКККіМ, 2017. 300 с.
63. Шалапа С. В. Методика виконання альтернативних стилів сучасного танцю : підручник. Київ : НАКККіМ, 2022. 384 с.
64. Шалапа С. В. Теорія і методика викладання спортивного танцю : підручник : у 2-х ч. Вид. 2-ге. Київ : НАКККіМ, 2017. Ч. 1. 404 с.

65. Шевчук А.С. Дитяча хореографія : навч.-метод. посібник. 3-тє вид., зі змін. та доповн. Тернопіль : Мандрівець, 2016. 288 с. + вкл. : 8 с. : іл.
66. Шевчук А.С. Розвиток дітей дошкільного віку в музично-руховій діяльності. Забави, ігри, хороводи, танці/ Навчальний посібник. Київ : Зно-Тов «Ратибор». 1997. 115с.
67. Юцевич Ю.Є. Музика. Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 352 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

68. Благодійний фонд Інна Шалапа Світлана Віталіївна (Україна) [сайт]. URL: <https://fond-inna.org/jury-and-presenters/shalapa-svetlana-vitalevna-ukraina/>
69. Вплив спортивно-гімнастичного руху на мистецтво хореографії: початок ХХ століття / С. В. Шалапа // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2017. № 3. С. 179-185. [сайт]. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdakkkm_2017_3_39
70. Гра, її види та значення у розвитку дошкільнят [сайт]. URL: <http://top100.rambler.ru>
71. Національна Хореографічна Спілка України. Шалапа С.В. Теорія та методика викладання спортивного танцю : підручник. Київ : НАКККіМ, 2015. 394 с. [сайт]. URL: <https://www.facebook.com/ukrdanceunion/posts/2041624252544900/>
72. Презентація підручника "Теорія та методика викладання спортивного танцю" [сайт]. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=3XAijUa5zn4>
73. Розвиток дітей за методикою М. Зайцева і Г. Домана. Раннє навчання за допомогою дидактичної гри [сайт]. URL: <http://ua.textreferat.com>.
74. Светлана Шалапа @lanadancesv [сайт]. URL: <https://www.youtube.com/c/lanadancesv>
75. Шалапа С. , Демещенко В. Теорія і методика викладання спортивного танцю. 2017. – 332 с. [сайт]. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=RMdhGU3VZUs>
76. Шалапа С. В. Нова стилістика в мистецтві хореографії: початок ХХ століття / С. В. Шалапа // Культура і сучасність. 2017. № 1. С. 163-168. [сайт]. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Kis_2017_1_31
77. Шалапа Світлана – видання [сайт]. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=yz8nwebWcK0>
78. «Марта Гредем – ретроспектива техніки руху» [сайт]. URL: https://www.youtube.com/watch?v=V_bJQ0eN56k
79. «Jazz dance clas» [сайт]. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=1bvveG8ZEzw>
80. "Тренаж – базова підготовка танцівника". 21.06.2016. [сайт]. URL: https://www.youtube.com/watch?v=K_LaC-PNoX0
81. 11.11.2016 Іспит "Альтернативні стилі і напрямки сучасної хореографії" [сайт]. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=gQZPBtNkHKQ>